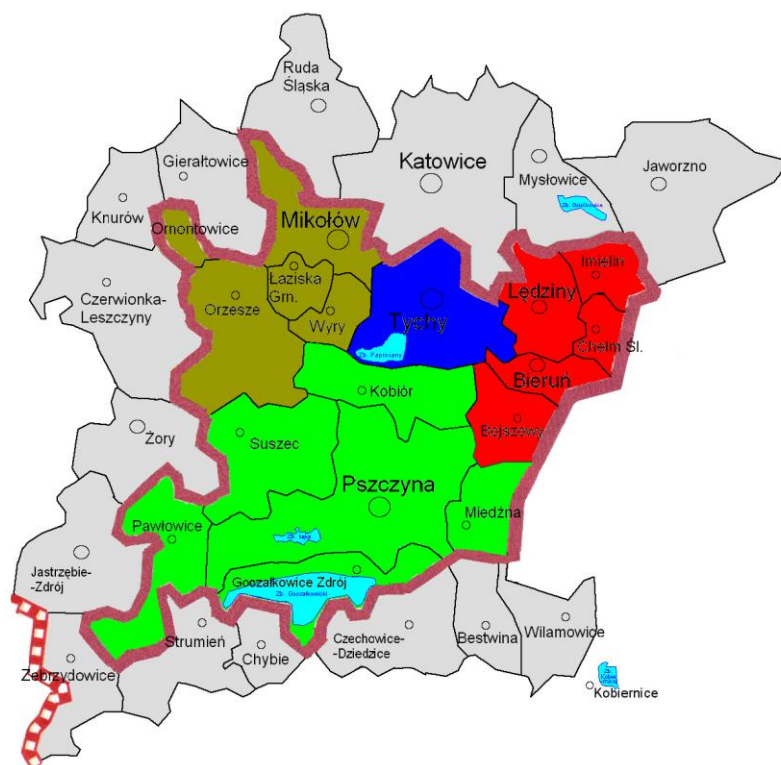

**Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna
w Tychach**

**OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA
SANITARNEGO POWIATU
MIKOŁOWSKIEGO
w 2022 roku**

**Obszar i ilość obiektów nadzorowany przez PSSE w Tychach
- dane z druków statystycznych**

<i>Dane</i>	<i>Powiat</i>				<i>Razem Powiaty</i>
	Tychy	Bieruńsko-Lędziński	Mikołowski	Pszczyiński	
Obszar	81,81 km²	158,14 km²	232,84 km²	471,42 km²	944,21 km²
Liczba obiektów nadzorowanych	3084	1198	2028	2494	8804
Liczba ludności	124 139	59 513	99 486	110 893	394 031

Spis treści:

1.	OCENA SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ W POWIECIE MIKOŁOWSKIM	4
2.	STAN SANITARNY ZAKŁADÓW ŻYWNOSCI, ŻYWIENIA, MATERIAŁÓW I WYROBÓW PRZEZNACZONYCH DO KONTAKTU Z ŻYWNOSCIĄ.	9
3.	OCENA STANU SANITARNEGO URZĄDZEŃ I OBIEKTÓW UŻYTKU PUBLICZNEGO	20
4.	ODDZIAŁ LABORATORYJNY	25
5.	OCENA WARUNKÓW ZDROWOTNYCH ŚRODOWISKA PRACY, PRZESTRZEGANIA PRZEPISÓW DOTYCZĄCYCH SUBSTANCJI CHEMICZNYCH I ICH MIESZANIN ORAZ PRZESTRZEGANIA ZAKAZU WYTWARZANIA I WPROWADZANIA DO OBROTU ŚRODKÓW ZASTĘPCZYCH.	28
6.	ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY	30
7.	OCENA STANU SANITARNEGO PLACÓWEK DLA DZIECI I MŁODZIEŻY	33
8.	DZIAŁALNOŚĆ OŚWIATOWO – ZDROWOTNA	37

1. OCENA SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ W POWIECIE MIKOŁOWSKIM

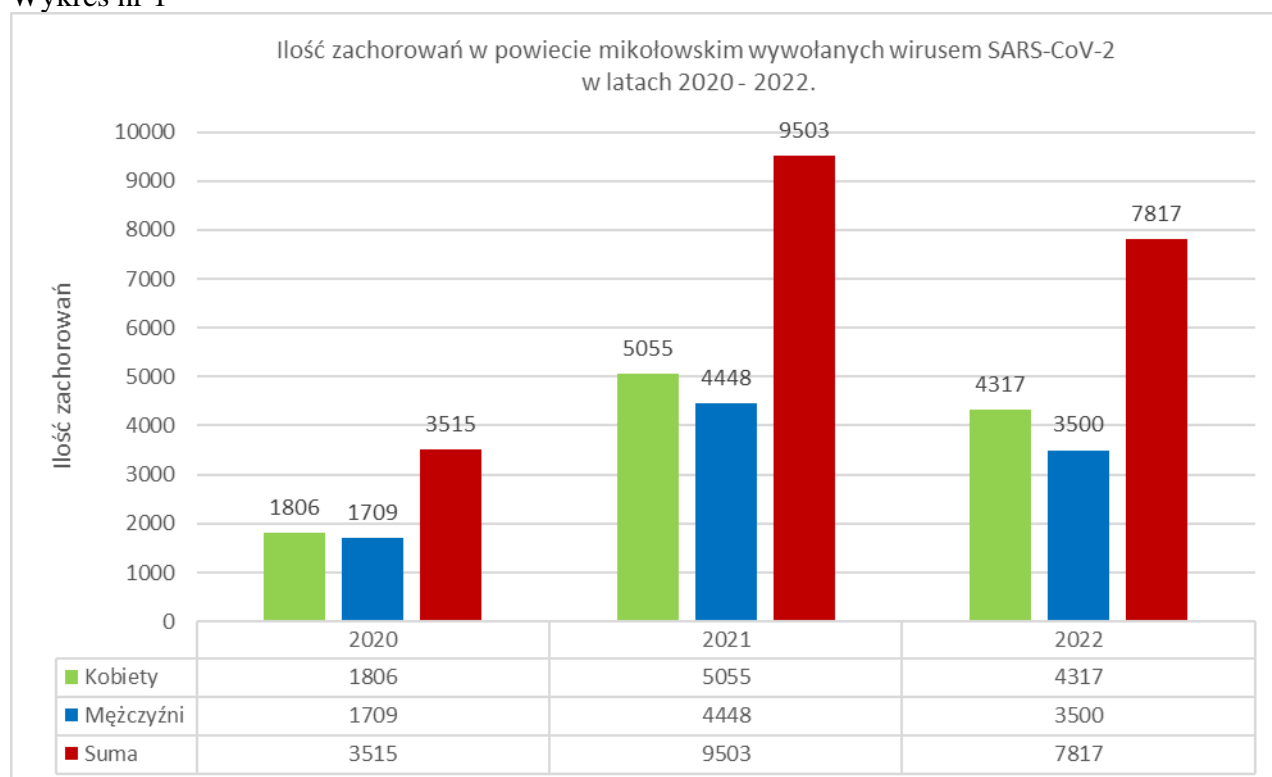
Sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych

W 2022 r. wykazano w meldunkach epidemiologicznych 9699 chorób zakaźnych, co stanowiło 30,4 % ogólnej liczby wykazanych chorób zakaźnych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach z powiatów objętych nadzorem. W porównaniu do 2021 r. spadła liczba zgłoszonych chorób zakaźnych, co głównie spowodowane było zmniejszeniem liczby zakażeń wirusem SARS-CoV-2.

W sposób ciągły monitorowane były zgłoszenia zakażeń oraz podejrzeń i zachorowań na choroby zakaźne. W każdym przypadku wymagającym wdrożenia działań mających na celu zapobieganie rozprzestrzeniania się choroby zakaźnej lub obowiązku monitorowania jej przebiegu, przeprowadzono wywiady epidemiologiczne oraz obejmowano nadzorem epidemiologicznym osoby z bliskiego otoczenia z chorym.

W pierwszym kwartale 2022 r. wśród zachorowań dominowała choroba zakaźna COVID-19. Ogółem w 2022 r. wykazano 7817 zachorowań na COVID-19 (wykres nr 1), co stanowiło 80,6 % wszystkich zarejestrowanych chorób w powiecie mikołowskim (zapadalność na 100 tys. ludności wynosiła 9749). Zachorowało 4317 kobiet i 3500 mężczyzn. Z powodu COVID – 19 zmarło 68 osób (w tym 38 kobiet i 30 mężczyzn), co stanowiło 28 % ogółu zgonów z powodu ww. choroby z terenu objętego nadzorem przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach.

Wykres nr 1

Od II kwartału 2022 r. znacząco zwiększyła się liczba chorób zgłoszonych przez lekarzy zgodnie z wykazem zakażeń i chorób zakaźnych ujętym w ustawie z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi. Choroby dające objawy ze strony układu pokarmowego stanowiły 4,5 % wszystkich wykazanych chorób z powiatu mikołowskiego, wśród nich można wyróżnić między innymi: 12 zatruc pokarmowych wywołanych pałeczkami Salmonella, 66 bakteryjnych zakażeń jelitowych wywołanych przez Clostridium difficile, 129 wirusowe zakażenia jelitowe wywołane przez rotawirusy oraz 55

innych określonych (w tym spowodowanych adenowirusami), 129 biegunek i zapaleń żołądkowo jelitowych BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu (w tym 33 u dzieci do lat 2). Choroby szerzące się drogą bezpośredniego kontaktu z chorym stanowiły 13,2 % wszystkich wykazanych chorób z powiatu mikołowskiego, w tym wykazano: 67 płonic, 1155 osp wietrznych (2 hospitalizacje) oraz 7 zakażeń wywołanych przez *Streptococcus Pneumoniae*.

Na uwagę zasługują wirusowe zapalenia wątroby szerzące się przez naruszenie ciągłości tkanek min. błon śluzowych lub skóry, kontakt z krwią nosiciela lub osoby chorej. Stwierdzono 18 nowych zachorowań wywołanych wirusem zapalenia wątroby typu B, 6 wywołanych wirusem zapalenia wątroby typu C, oraz zarejestrowano 19 nowych nosicieli antygeny HBs i 12 nosicieli HCV. Ponadto wystąpiły pojedyncze zachorowania na lambliozę, listeriozę oraz małą ospę Z badań bakteriologicznych w kierunku pałeczek *Salmonella* i *Shigella* prób pobranych od osób chorych, ozdowieńców po przebytej chorobie, osób ze styczności z chorym wykryto 7 nowych nosicieli.

W powiecie mikołowskim w 2022 r. zarejestrowano 65 ognisk zakażeń epidemicznych. W każdym przypadku wdrożono działania przeciwepidemiczne. Przyczyną wystąpienia 64 ognisk epidemicznych był wirus SARS-CoV-2 (w tym 32 ogniska w szkołach, 18 w przedszkolach, 3 w żłobkach, 5 szpitalu, 5 DPS oraz 1 w domu dziecka). Przyczyną wystąpienia 1 ogniska szpitalnego była bakteria *Clostridioides difficile*.

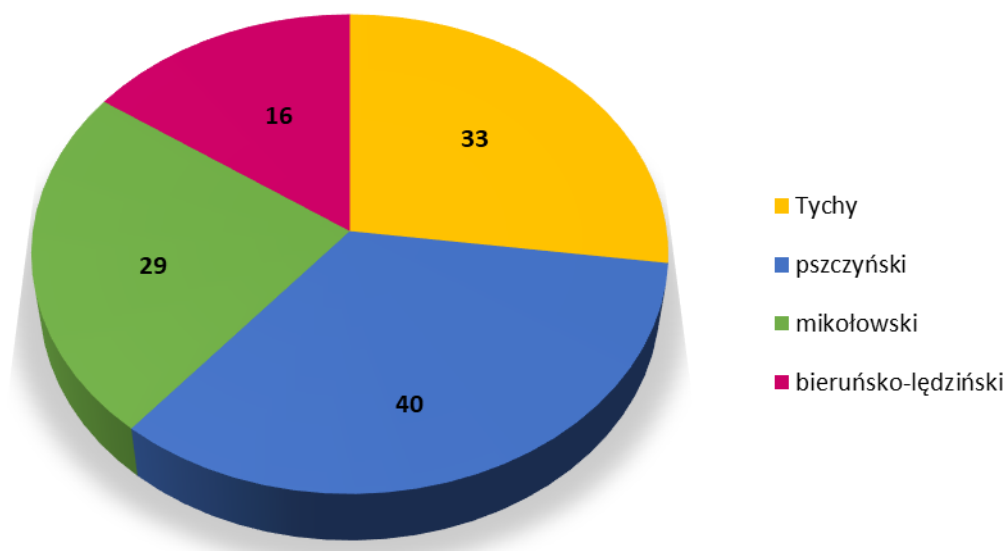
Zachorowania na grypę oraz przypadki grypopodobne występują sezonowo. Obserwuje się największy wzrost w sezonie jesiennym, zimowym i wiosennym. W roku 2022 na terenie objętym nadzorem przez PPIS w Tychach zarejestrowano 10727 zachorowań na grypę oraz przypadki grypopodobne. Zapadalność na 100 tys. ludności wynosiła 2751. Najwięcej osób zachorowało w IV kwartale analizowanego roku tj. 9356, a najmniej w III kwartale tj. 18 osób.

Nadzór nad wykonawstwem szczepień ochronnych

W powiecie mikołowskim obowiązkowe szczepienia ochronne wykonywane były w 29 punktach szczepień (wykres nr 2). W przypadku osób do 20 roku życia program obowiązkowych szczepień ochronnych obejmował 18 901 osób.

Wykres nr 2

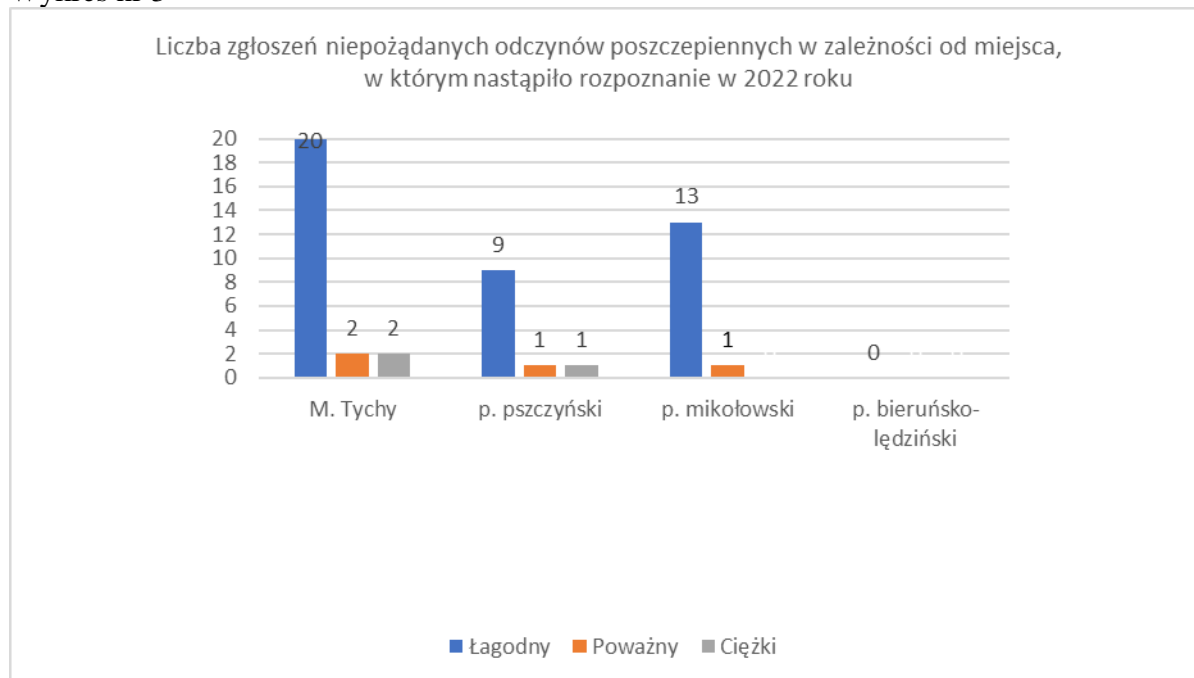
Ilość punktów szczepień w poszczególnych powiatach w 2022 roku

W 2022 r. na terenie objętym nadzorem zarejestrowano 1453 osób uchylających się od obowiązku szczepień, z tego w powiecie mikołowskim – **282**. W porównaniu do ubiegłego roku odnotowano wzrost liczby uchylających się od szczepień w powiecie o 14,64 %.

W 2022 r. zarejestrowano 49 niepożądanych odczynów poszczepiennych, w tym **14** na terenie powiatu mikołowskiego. Zaklasyfikowano 13 odczynów łagodnych i 1 poważnych (wykres nr 3).

Wykres nr 3

W ramach nadzoru nad realizacją Programu Szczepień Ochronnych oraz dokumentacją szczepień prowadzono szereg działań, między innymi:

- przeprowadzono kontrole podmiotów leczniczych w zakresie realizacji szczepień ochronnych, w tym: nadzoru nad dystrybucją i przechowywaniem preparatów szczepionkowych, postępowania na wypadek utylizacji preparatów szczepionkowych, postępowania z preparatami z krótką datą ważności, działań podejmowanych przez lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej wobec osób uchylających się od obowiązku szczepień;
- udzielano; poradnictwa w zakresie obowiązkowych i zalecanych szczepień ochronnych,
- prowadzono; nadzór nad poprawnością i terminowością sprawozdawczości z realizacji szczepień ochronnych, w tym racjonalnego gospodarowania preparatami szczepionkowymi, właściwą dokumentacją wykonanych szczepień ochronnych obowiązkowych jak i zalecanych,
- nadzorowano terminową zgłaszalność niepożądanych odczynów poszczepiennych,
- podejmowano i kontynuowano działania w zakresie egzekucji administracyjnej wobec opiekunów prawnych dzieci podlegających obowiązkowym szczepieniom ochronnym.

Ocena podmiotów leczniczych

Sekcja Epidemiologii wg stanu na dzień 31.12.2022 r. obejmowała nadzorem 957 podmiotów leczniczych, z czego w powiecie mikołowskim 200, co stanowi 20,9% ogólnej liczby nadzorowanych podmiotów (wykres nr 4). W grupie nadzorowanych podmiotów leczniczych są podmioty realizujące stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne- 7, ambulatoryjne świadczenia zdrowotne- 78 oraz praktyki zawodowe lekarzy, dentystów i pielęgniarek- 115

(tabela nr 1) Stacjonarne i całodobowe świadczenia medyczne w powiecie mikołowskim realizowane były przez 3 szpitale oraz 4 podmioty realizujące inne całodobowe świadczenia zdrowotne.

Wykres nr 4

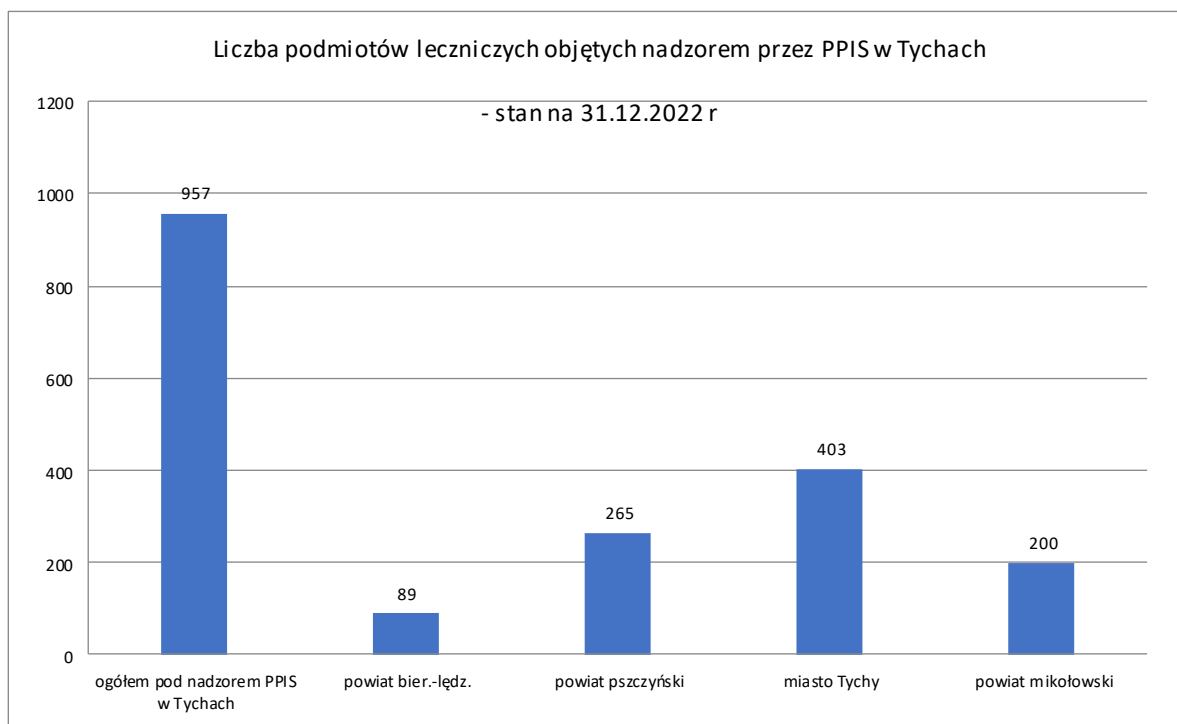

Tabela nr 1

Lp.	Rodzaj obiektów realizujących świadczenia zdrowotne w powiecie mikołowskim w 2022 r. będących pod nadzorem PPIS w Tychach	ilość
1	stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne (szpitale, zakłady rehabilitacji leczniczej, inne)	7
2	ambulatoryjne świadczenia zdrowotne	78
3	praktyki zawodowe (lekarzy, dentystów, pielęgniarek)	115
4	Ogółem	200

W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego przeprowadzono 62 kontrole w powiecie mikołowskim, w tym: 20 kontrole planowych, 9 kontrole problemowych związanych z występowaniem insektów oraz gryzoni i 33 kontrole ponadplanowe. Kontrole ponadplanowe dotyczyły oceny realizacji szczepień ochronnych w podmiotach leczniczych (w tym oceny procedur postępowania z preparatami szczepionkowymi) oraz zgłaszania podejrzenia lub rozpoznania zakażenia, choroby zakaźnej lub zgonu z ich powodu. Podczas 2 kontrole stwierdzono nieprawidłowości, które dotyczyły między innymi: niewłaściwego stanu higieniczno – sanitarnego pomieszczeń podmiotu leczniczego. W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości wydano 2 decyzje nakazujące usunięcie nieprawidłowości.

W 2022 r. rozpatrzono 2 wnioski oraz 2 skargi, wśród nich 1 skarga dotycząca uciążliwości dla ludzi w związku z występowaniem insektów (pluskiew) w lokalach mieszkalnych oraz 1 dotycząca występowania szczurów; 1 wniosek dotyczący działalności placówki medycznej oraz 1 złożony w związku z występowaniem silnego odoru oraz podejrzenia choroby zakaźnej w lokalu mieszkalnym.

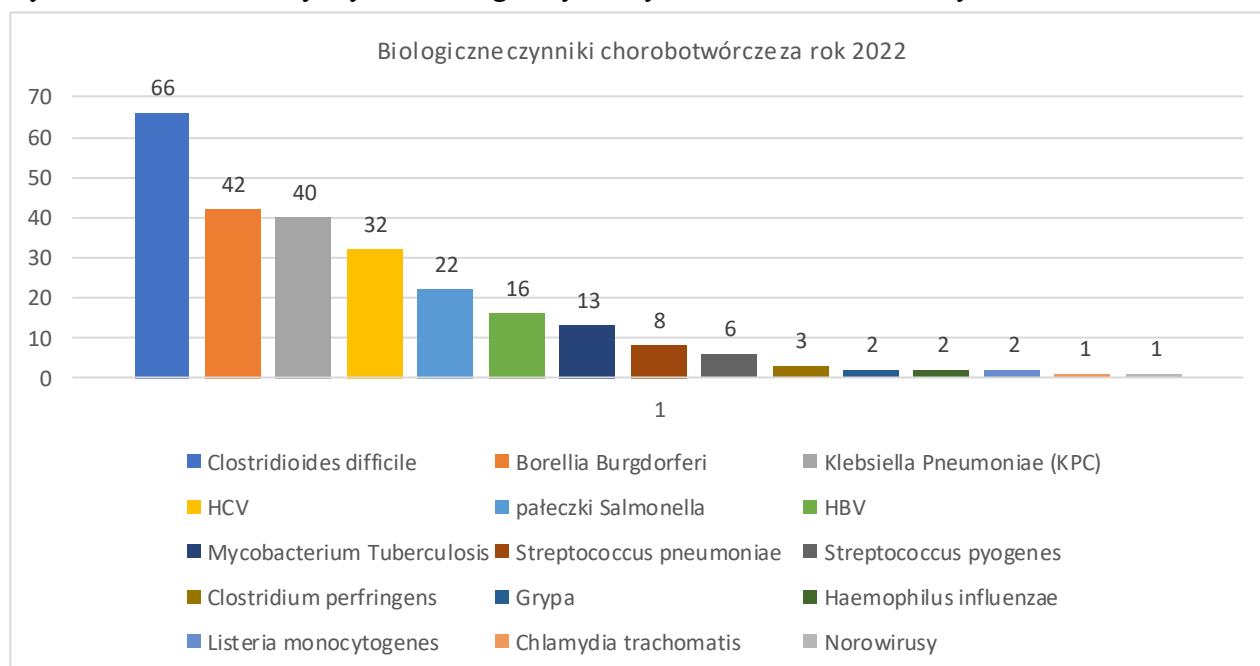
Laboratoria z terenu podległego nadzorowi PPIS w Tychach, zgłaszały biologiczne czynniki chorobotwórcze, które na bieżąco analizowano i rejestrowano. W każdym uzasadnionym przypadku wdrażano działania przeciwepidemiczne.

W 2022 r. zarejestrowano ogółem 256 dodatnich biologicznych czynników chorobotwórczych. W analizowanym okresie największy procent dodatnich biologicznych czynników chorobotwórczych stanowiły czynniki potwierdzające zakażenie tj Clostridioides difficile (25,8%), Borrelia burgdorferi (16,4 %), Klebsiella Pneumoniae (15,6%), HCV (12,5%), pałeczki Salmonella (8,6 %) (tabela nr 2, wykres 5).

Tabela nr 2 Biologiczne czynniki chorobotwórcze za 2022 r.

BIOLOGICZNY CZYNNIK CHOROBOTWÓRCZY	LICZBA ZGŁOSZEŃ	% WSZYSTKICH ZGŁOSZEŃ
Clostridioides difficile	66	25,8
Borellia Burgdorferi	42	16,4
Klebsiella Pneumoniae (KPC)	40	15,6
HCV	32	12,5
pałeczki Salmonella	22	8,6
HBV	16	6,3
Mycobacterium Tuberculosis	13	5,1
Streptococcus pneumoniae	8	3,1
Streptococcus pyogenes	6	2,3
Clostridium perfringens	3	1,2
Grypa	2	0,8
Haemophilus influenzae	2	0,8
Listeria monocytogenes	2	0,8
Chlamydia trachomatis	1	0,4
Norowirusy	1	0,4
RAZEM	256	100

Wykres nr 5 Procentowy wykres biologicznych czynników chorobotwórczych za 2022 r.

2. STAN SANITARNY ZAKŁADÓW ŻYWNOSCI, ŻYWIENIA, MATERIAŁÓW I WYROBÓW PRZEZNACZONYCH DO KONTAKTU Z ŻYWNOSCIĄ

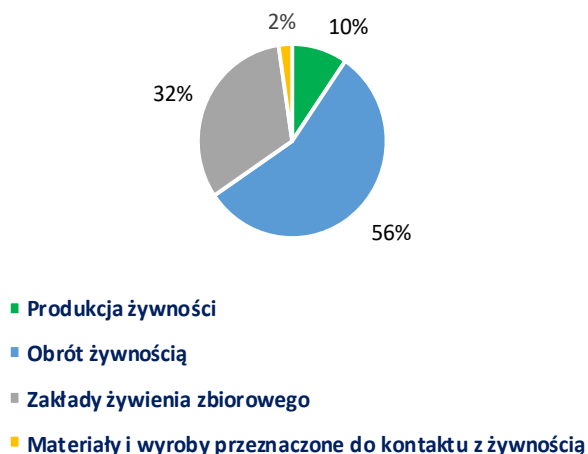
Prawo żywnościowe ma za zadanie zapewnienie wysokiego poziomu ochrony zdrowia i życia ludzi. Żywność, materiały i wyroby do kontaktu z żywnością znajdujące się w obrocie nie mogą być niebezpieczne, co oznacza że czynniki, które mogą stanowić zagrożenie dla zdrowia człowieka w nich nie występują lub występują w dopuszczalnej, bezpiecznej ilości. Zapewnienie bezpiecznej żywności wymaga szeregu działań podejmowanych w sposób skoordynowany i zintegrowany. W tym celu wdrożono szereg norm prawnych w zakresie kontroli higieny żywności obowiązujących zarówno rolników, producentów, przetwórców i sprzedawców. Wszystkie te przepisy mają zapewnić spełnienie zasady „od pola do stołu”, czyli gwarantować bezpieczeństwo produktów żywnościowych na każdym etapie łańcucha produkcji i dystrybucji.

Charakterystyka nadzorowanych zakładów

W 2022 r. nadzorowano 4647 zakładów usytuowanych na terenie 4 powiatów. Znaczna liczba zakładów zlokalizowana jest na terenach wiejskich i na peryferiach miast. Najliczniejszą grupę stanowią zakłady obrotu żywnością, następnie zakłady żywienia zbiorowego oraz obiekty produkcji żywności, powyższe przedstawia wykres nr 1.

Wykres nr 1

Odsetek zakładów na rynku spożywczym ujętych w rejestrze w 2022 r. wg. rodzaju działalności

Na terenie działania tutejszej Stacji działają obiekty nowoczesne o wysokim standardzie, spełniające wymagania sanitarno – techniczne, funkcjonują również zakłady usytuowane w starym budownictwie, co wiąże się z ograniczonymi możliwościami ich modernizacji.

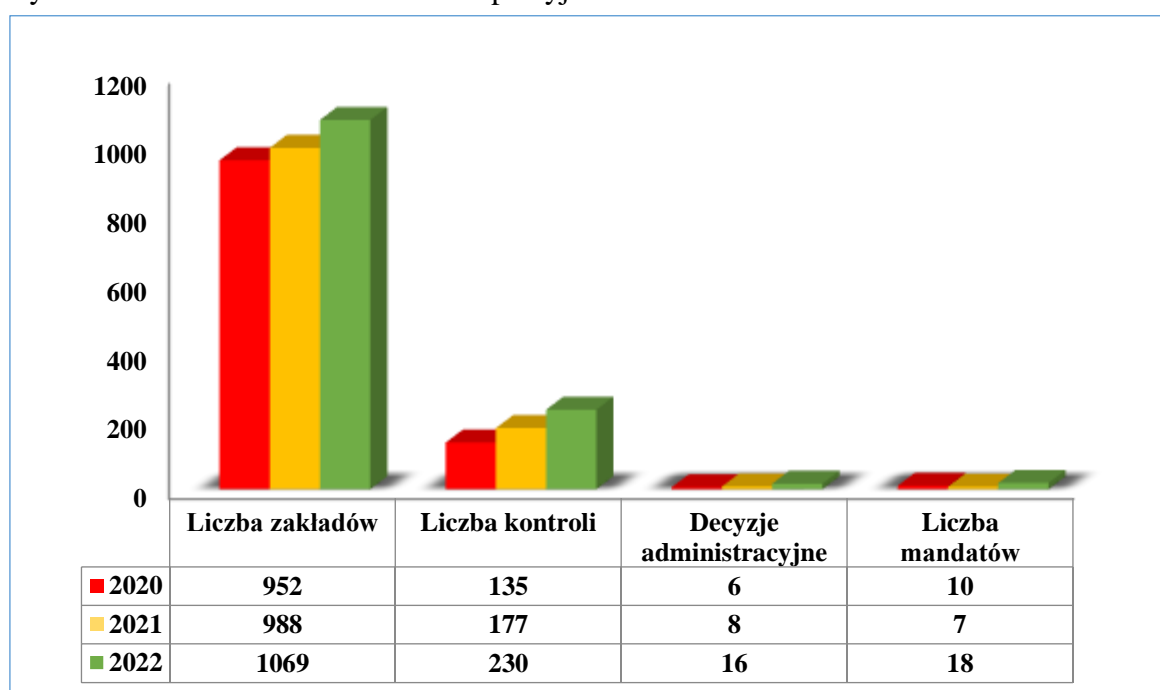
We wszystkich obiektach objętych nadzorem przeprowadzono 1171 kontroli urzędowych, w tym 23 kontrole w wytwórniach i miejscach obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością. W trakcie bieżącego nadzoru sanitarnego pobrano do badań laboratoryjnych ogółem 509 próbek, w tym 476 próbek żywności, 10 próbek materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, 10 próbek zmiotków i wytrząpeków z koszyków oraz 13 próbek związanych z podejrzeniem zatrucia pokarmowego. Wydano 83 decyzje administracyjne, z czego 61 stanowią decyzje nakazujące usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości, 3 dotyczące unieruchomienia zakładów i 6 decyzji o odmowie zatwierdzenia. Winnych uchybień ukarano 118 mandatami na łączną kwotę 31850 zł.

Skierowano 3 wnioski o ukaranie do sądu w trybie przepisów Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia oraz 5 wniosków o wymierzenie kar pieniężnych przez Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego. Łączna kwota odprowadzona do budżetu państwa z tytułu nadzoru nad zakładami to 35 867 zł.

Ogólna ocena stanu sanitarnego zakładów żywnościowych i żywnościowych na terenie powiatu mikołowskiego

W 2022 r. w ewidencji znajdowało się 1069 zakładów. We wszystkich zakładach objętych nadzorem przeprowadzono 230 kontroli urzędowych. Wydano 16 decyzji administracyjnych nakazujących usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości. Nałożono 18 mandatów karnych na łączną kwotę 5000 zł (wykres nr 2).

Wykres nr 2 Działania kontrolne i represyjne w latach 2020 – 2022

Zakłady Produkcji Żywności

W 2022 r. w ewidencji znajdowało się 97 zakładów, w których przeprowadzono 52 kontrole. Wydano 10 decyzji administracyjnych. Nałożono 6 mandatów karnych na kwotę 1200 zł.

Najczęstsze uchybienia sanitarno-techniczne to:

- ściany we wszystkich pomieszczeniach zakładu brudne, zakurzone, lamperia z dużymi ubytkami farby;
- sufity i posadzki we wszystkich pomieszczeniach brudne, zakurzone;
- brak czystości w pomieszczeniach produkcyjnych;
- maszyny, sprzęt produkcyjny, urządzenia chłodnicze w pomieszczeniach bardzo brudne, oblepione ciastem;
- obecność żywych szkodników zbożowo-mącznych, ich larw oraz oprzędów i kokonów w pomieszczeniu produkcyjnym;
- szkodniki zbożowo mączne w wytrzępkach z koszyczków do rozrostu i garowania ciasta, w zmiotkach z posadzki.

Tabela nr 1. Rodzaje i liczba zakładów produkcji żywności

Rodzaje zakładów produkcji żywności	Liczba zakładów
Wytwórnice lodów	7
Automaty do lodów	7
Wytwórnice tłuszczów roślinnych	0
Piekarnie	25
Ciastkarnie	14
Przetwórnice owocowo-warzywne	1
Browary i słodownie	0
Zakłady garmazeryjne	3
Wytwórnice makaronów	0
Wytwórnice wyrobów cukierniczych	1
Wytwórnice koncentratów spożywczych	1
Wytwórnice substancji dodatkowych	0
Wytwórnice suplementów diety	2
Producenci pierwotni	9
Dostawy bezpośredni	1
Producenci pierwotni i dostawcy bezpośredni	9
Producenci pierwotni, rolniczy handel detaliczny, dostawcy bezpośredni	3
Producenci żywności w warunkach domowych	9
Inne wytwórnice żywności	5

Zakłady Obrotu Żywnością

W ewidencji znajdowało się 597 zakładów, w których przeprowadzono 97 kontrole. Wydano 3 decyzje administracyjne. Nałożono 5 mandatów karnych na kwotę 1800 zł.

Najczęstsze uchybienia sanitarno-techniczne to:

- prowadzenie działalności niezgodnej z decyzją o zatwierdzeniu zakładu (samowolne poszerzenie o działalność gastronomiczną);
- prowadzenie działalności bez złożenia wniosku o zatwierdzenie i wpis zakładu do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli Organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej;
- obecność żywych szkodników zbożowo-mącznych oraz oprzędów na suchych środkach spożywczych (mąka, kasza, makaron, cukier), na regałach w sali sprzedaży i w magazynie środków spożywczych;
- sprzedaż środków spożywczych po upływie daty minimalnej trwałości/terminu przydatności do spożycia.

Ponadto skierowano 2 wnioski o nałożenie kary pieniężnej do ŚPWIS, które dotyczyły:

- prowadzenia działalności bez złożenia wniosku o zatwierdzenie i wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów PIS;
- prowadzenia działalności niezgodnej z decyzją o zatwierdzeniu zakładu.

Tabela nr 2. Rodzaje i liczba zakładów obrotu żywnością

Rodzaje zakładów obrotu żywnością	Liczba zakładów
Sklepy spożywcze w tym hipermarkety	358
Kioski spożywcze	11
Apteki	29
Magazyny hurtowe	27

Obiekty ruchome i tymczasowe	48
Środki transportu żywności	33
Inne obiekty obrotu żywnością	91

Zakłady Żywienia Zbiorowego (żywienie otwarte, mała gastronomia, żywienie zamknięte)

W 2022 r. w ewidencji znajdowało się 348 zakładów, w których przeprowadzono 78 kontrole.

Wydano 3 decyzje administracyjne, nałożono 6 mandatów karnych na kwotę 1900 zł.

Najczęstsze uchybienia sanitarno-techniczne to:

- brak porządku i czystości w pomieszczeniach zakładów, brudne, zaśmiecone podłogi;
- zabrudzony regał w pomieszczeniu kuchennym, zakurzone, zaśmiecone parapety, kąty, z dużą ilością padłych owadów;
- brudne urządzenia chłodnicze,
- obecność żywych szkodników zbożowo-mącznych, ich larw i kokonów oraz ślady obecności gryzoni w magazynach środków spożywczych;
- brak segregacji w urządzeniach chłodniczych;
- magazynowanie środków spożywczych po terminie przydatności do spożycia/dacie minimalnej trwałości.

Tabela nr 3. Rodzaje i liczba zakładów żywienia zbiorowego

Rodzaje zakładów żywienia zbiorowego	Liczba zakładów
Zakłady żywienia zbiorowego otwarte	90
Zakłady małej gastronomii	126
Stołówki pracownicze	2
Bufety przy zakładach pracy	0
Bloki żywienia w szpitalach	3
Bloki żywienia w domach opieki społecznej	9
Stołówki w żłobkach i domach małego dziecka	15
Stołówki szkolne	31
Stołówki w bursach i internatach	1
Stołówki na koloniach/półkoloniach/obozach/zimowiskach	1
Stołówki w przedszkolach	38
Stołówki w domach dziecka i młodzieży	3
Stołówki w zakładach specjalnych i wychowawczych	3
Zakłady usług cateringowych	6
Inne zakłady żywienia	20

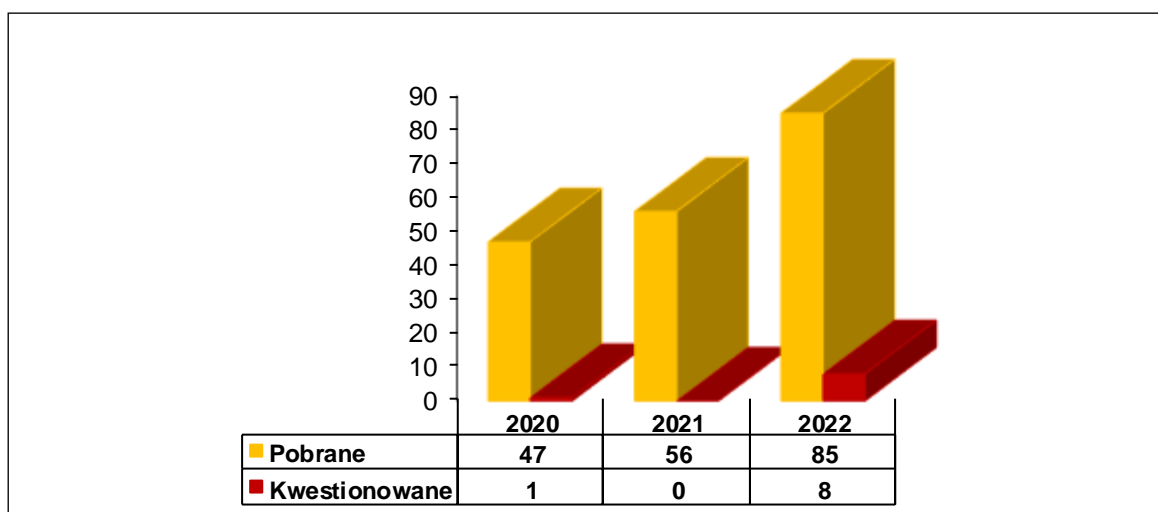
Zakłady produkujące i wprowadzające do obrotu materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością

Nadzorem objęto 3 wytwórnie i 24 miejsca obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością. Przeprowadzono 3 kontrole w zakładach obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością w trakcie, w których nałożono 1 mandat karny na kwotę 100 zł za wprowadzanie do obrotu materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością bez złożenia wniosku o wpis zakładów do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Jakość zdrowotna środków spożywczych, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością

W 2022 r. na terenie powiatu mikołowskiego pobrano do badań laboratoryjnych 85 próbek środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością, z których kwestionowano 8 próbek (wykres nr 3).

Wykres nr 3 Próbki pobrane/kwestionowane w latach 2020 – 2022

Przyczyną kwestionowania próbek była:

- **pod względem zanieczyszczeń biologicznych:** obecność szkodników zbożowo - mącznych w zmiotkach i wytrzępkach z koszyków do rozrostu i garowania ciasta;
- obecność bakterii *Campylobacter* w podrobach drobiowych;
- przekroczona zawartości kadmu w malinach.

Wnioski i interwencje

W 2022 r. rozpatrzono 7 wniosków, z czego 3 były zasadne, 3 bezzasadne, 1 wniosek przekazano do rozpatrzenia zgodnie z właściwością miejscową i rzeczową. Nałożono 4 mandaty na kwotę 1600 złotych, wydano 2 decyzje administracyjne.

Wnioski dotyczyły:

niewłaściwej jakości zdrowotnej środków spożywczych:

- klientka zakupiła udka wędzone z kurczaka, które po otwarciu świeciły;
- skażone owoce, nienadające się do spożycia – szkody górnice;
- robaki w kuwetach na dziale mięsny;
- robaki na opakowaniach z mąką i cukrem;
- kebab z kurczaka – niestrawności po spożyciu, ból brzucha, biegunka;
- ciało obce (kawałek szkła) w produkcie pn. Passata (producent Włochy).

niewłaściwych warunków higieniczno-sanitarnych:

- personel bez nakrycia głowy, odzież prywatna, w której pracownicy przygotowują żywność – brudna, brak rękawic jednorazowych;
- zatrudnianie pracowników bez wymaganych orzeczeń dla celów sanitarno – epidemiologicznych;
- w lodówkach mięso o bardzo nieprzyjemnym zapachu;
- wykorzystywanie pomieszczeń niezgodnie z przeznaczeniem.

Tabela nr 4. Liczba zgłoszonych wniosków/ mandatów karnych/kwota

<i>Wnioski o interwencje</i>		
Rok	Liczba zgłoszonych wniosków	Liczba mandatów karnych/kwota
2020	8	4/450
2021	5	1/500
2022	7	4/1600

Nadzór nad importem/eksportem na terenie nadzorowanym przez PPIS w Tychach

Import: W związku z prowadzeniem nadzoru nad jakością zdrowotną żywności i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością wykonano 68 kontroli, w tym 3 kontrole środków transportu, skontrolowano 105 partii środków spożywczych, wydano 68 świadectw jakości zdrowotnej. Do obrotu dopuszczono wszystkie zgłoszone partie.

Eksport: W związku z prowadzeniem nadzoru nad jakością zdrowotną żywności wykonano 97 kontroli, skontrolowano 970 partii żywności przeznaczonej na eksport, wydano 98 świadectw jakości zdrowotnej.

Łączna kwota odprowadzona do budżetu państwa z tytułu nadzoru nad importem i eksportem to 24 959 zł.

Powiadomienia typu RASFF na terenie nadzorowanym przez PPIS w Tychach

System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach (RASFF) to system przekazywania informacji między urzędami ds. kontroli żywności, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

W przypadku zidentyfikowania jakiegokolwiek zagrożenia zdrowia konsumentów umożliwia on sprawne i szybkie przekazywanie informacji, które są oceniane i jeżeli istnieje zagrożenie zdrowia konsumentów podejmowane są działania określone procedurami.

W 2022 r. otrzymano 151 powiadomień alarmowych, informacyjnych, typu NEWS oraz powiadomień o niezgodności w ramach systemu wczesnego ostrzegania o niebezpiecznych produktach żywnościowych RASFF.

Przyczynami dla których dany produkt został zgłoszony do systemu RASFF było m.in.:

- przekroczenie parametrów mikrobiologicznych w następujących produktach: mięsie i przetworach mięsnych, jajach w proszku, wyrobach czekoladowych oraz sałacie;
- zawartość niezadeklarowanych substancji dodatkowych w wykazie składników w przetworach z owoców morza;
- zawartość niedozwolonych substancji oraz składnika nowej żywności w suplementach diety;
- przekroczenie dopuszczalnej zawartości antybiotyków w produktach spożywczych;
- obecność niedozwolonego składnika w materiałach i wyrobach do kontaktu z żywnością;
- migracja formaldehydu, ołowiu, kadmu z wyrobów do kontaktu z żywnością;
- niedozwolone napromienianie suplementów diety;
- przekroczenie najwyższej dopuszczalnej ilości substancji dodatkowych, w tym barwników w paście cukrowej, przetworach z owoców morza oraz estrów glicydowych w suplementach diety;
- obecność zanieczyszczeń fizycznych, chemicznych, biologicznych w środkach spożywczych, w tym w batonikach, sliwkach suszonych, paście migdałowej, chipsach kukurydzianych, serze pleśniowym, buraczkach, fasoli;

- przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości pestycydów w produktach żywnościowych, tj.: cukinia, papryka czerwona, banany, ryż brązowy, grapefruit, papryka kiszona, marchew, kasza jaglana, sok dla dzieci, cytryny;
- przekroczenie ilości tlenu etylenu w suplemencie diety, batonach, lodach;
- migracja pierwszorzędowych amin aromatycznych z produktów z nylonu, tj. łyżki szumówki, szczypiec do potraw;
- błędne znakowanie dotyczące składników alergennych w środkach spożywczych;
- obecność glutenu w produktach bezglutenowych;
- przekroczenie dopuszczalnego poziomu mykotoksyn w ziarnach kukurydzy oraz owocach suszonych;
- przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu metali ciężkich w marchwi, ananasie w puszcze.

W nadzorowanych obiektach monitorowano proces wycofywania tych produktów z obrotu handlowego. W większości przypadków producenci lub dystrybutorzy sami podejmowali takie działania.

Kategorie produktów	Powiadomienia alarmowe	Powiadomienia informacyjne	Powiadomienia typu NEWS	Powiadomienie o niezgodności
Mięso i przetwory mięsne	28	56		
Przetwory zbożowo - mączne	5	5		
Wyroby cukiernicze i ciastkarskie	2	1		
Materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością	8	6		
Suplementy diety	4	5		
Inne (owoce suszone i świeże, warzywa świeże, jaja w proszku, pasta z migdałów, lody, orzechy, lecytyna sojowa, soki i napoje dla dzieci, owoce morza)	17	12	1	1
RAZEM	64	85	1	1

Akcje i działania dodatkowe wykonywane na terenie nadzorowanym przez PPIS w Tychach

1. Ocena placówek wypoczynku dzieci i młodzieży

W 2022 r. prowadzono nadzór nad przebiegiem wypoczynku zimowego i letniego dzieci i młodzieży. W ramach akcji w czasie wypoczynku:

- letniego przeprowadzono 13 kontroli, (w tym 4 kontrole zakładów żywienia zbiorowego otwartego, 4 kontrole zakładów żywienia zbiorowego zamkniętego, w którym posiłki dostarczane były przez firmę cateringową oraz 5 kontroli zakładów żywienia zbiorowego zamkniętego, w których prowadzone było żywienie).
- zimowego przeprowadzono 5 kontroli (w tym 1 kontrola zakładu żywienia zbiorowego zamkniętego, w którym prowadzone było żywienie, 4 kontrole zakładów żywienia zbiorowego otwartego, które dostarczały posiłki dla uczestników wypoczynku zimowego).

W trakcie przeprowadzonych kontroli stwierdzono:

- brak porządku i czystości w zakładzie;
- brak segregacji środków spożywczych w urządzeniach chłodniczych;
- brak aktualnego orzeczenia lekarskiego dla celów sanitarno-epidemiologicznych.

W związku z powyższym nałożono 2 mandaty karne na kwotę 300 zł.

2. Trasy turystyczne

Oceną objęto: wytwórnie lodów, sklepy spożywcze i kioski, zakłady żywienia zbiorowego otwartego, zakłady małej gastronomii, zlokalizowane przy trasach turystycznych. Ponadto skontrolowano 9 zakładów żywienia zamkniętego, w których organizowano wypoczynek letni dla dzieci i młodzieży. W sezonie letnim 2022 r. przeprowadzono w wymienionych grupach 80 kontroli.

W wyniku przeprowadzonych kontroli nałożono 13 mandatów karnych na kwotę 3200 zł. Wydano 3 decyzje administracyjne. Zbadano 22 próbki środków spożywczych, których nie kwestionowano.

Główne stwierdzone uchybienia sanitarno – porządkowe to:

- nieprawidłowe przechowywanie środków spożywczych;
- brak segregacji środków spożywczych w urządzeniach chłodniczych;
- brak porządku i czystości w zakładzie (brudne urządzenia chłodnicze, brudny sprzęt produkcyjny, zbędne rzeczy złożone w przypadkowych miejscach);
- stanowiska pracy oraz pomieszczenia wykorzystywane niezgodnie z przeznaczeniem;
- brak aktualnych orzeczeń do celów sanitarno-epidemiologicznych;
- środki spożywcze po terminie przydatności do spożycia;
- ślady występowania szkodników zbożowo-mącznych oraz mysich odchodów.

Uchybienia stanu technicznego:

- brudne ściany i sufity w pomieszczeniach produkcyjnych zakładu;
- posadzka w pomieszczeniu produkcyjnym zniszczona, z ubytkami.

3. Ocena sposobu żywienia

Oceną sposobu żywienia objęto 5 zakładów żywienia zbiorowego (1 przedszkole, 4 szkoły podstawowe) z kuchnią własną. Teoretycznie przeanalizowano 5 próbek zestawień dekadowych. Wszystkie wykazały nieprawidłowości, które dotyczyły m.in.: niewłaściwie zestawionych jadłospisów, tj. zaniżonej (w przypadku szkół) lub zawyżonej (w przypadku przedszkola) wartości energetycznej posiłków oraz zaniżonej wartości składników odżywczych, w szczególności, wapnia i witaminy D.

Analizując sposób żywienia dzieci i młodzieży stwierdzono:

- niewłaściwe zbilansowanie posiłków pod względem doboru produktów z niektórych grup środków spożywczych oraz wartości odżywczej (w szczególności zbyt dużej ilości białka), chociaż jadłospisy okazane do oceny były urozmaicone;
- zaniżoną lub zawyżoną wartość energetyczną w stosunku do zalecanej normy żywieniowej;
- bardzo małe wykorzystanie produktów z grupy mleko i przetwory mleczne;
- podawanie zbyt małej ilości ryb - tylko jedna placówka zrealizowała obowiązek podawania porcji ryby przynajmniej raz w tygodniu;
- w przypadku szkół zbyt małe porcje produktów z grupy mięso, jaja, orzechy, nasiona roślin strączkowych, w 1 placówce całkowicie pominięto produkty z ww. grupy w jednym dniu
- w przypadku szkół podawanie zbyt małych porcji produktów zbożowych; z całkowitym pominięciem w dekadzie (w trzech placówkach) produktów zbożowych

pełnoziarnistych, w jednej placówce produkt zbożowy pełnoziarnisty w ciągu 10-ciu dni podano jeden raz

- za wysoki udział soli i sodu w stosunku do zalecanych norm
- zbyt małą ilość warzyw i owoców zarówno uwagi na wielkość porcji jak również całkowite pominięcie ich w serwowanych posiłkach;
- nieprawidłowe oznaczenia alergenów (lub ich brak) w jadłospisach przekazywanych do wglądu dzieciom i rodzicom.

Celem poprawy sposobu żywienia opracowano zalecenia dla każdego zakładu.

4. Nadzór nad grzybami i przetworami grzybowymi znajdującymi się w obrocie, przetwórstwie oraz żywności zbiorowym

W ramach działań kontrolnych w ciągu 2022 r. nie stwierdzono nieprawidłowości związanych z wprowadzaniem do obrotu grzybów. Pobrano do badań laboratoryjnych próbkę grzybów świeżych (kania) w kierunku skażeń promieniotwórczych oraz próbkę grzybów suszonych (podgrzybek brunatny suszony cały) w kierunku zawartości metali i oceny znakowania – próbek nie kwestionowano.

5. Jednostki systemu oświaty

W 2022 r. przeprowadzono w stołówkach szkolnych 41 kontroli, 34 kontrole w stołówkach przedszkolnych, 7 kontroli w sklepikach szkolnych oraz 1 kontrolę w stołówce zakładu wychowawczego. Kontrole dotyczyły także spełnienia wymagań zawartych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. (Dz. U. poz. 1154).

W związku z interwencją rodziców przeprowadzono kontrolę w przedszkolu, w trakcie której stwierdzono brak monitoringu temperatur przy przyjmowaniu posiłków, co skutkowało nałożeniem mandatu karnego na kwotę 300 zł.

6. Nadzór nad zakładami produkującymi i wprowadzającymi do obrotu żywność bezglutenową

W ramach akcji przeprowadzono 28 kontroli w piekarniach, które dotyczyły między innymi produkcji i wprowadzania do obrotu żywności bezglutenowej.

Nie stwierdzono produkcji żywności bezglutenowej.

7. Nadzór nad żywnością prozdrowotną (suplementy diety, środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego, środki spożywcze wzbogacane witaminami i składnikami mineralnymi)

a) W 2022 r. w związku z prowadzonym nadzorem nad żywnością prozdrowotną przeprowadzono kontrole podmiotów wprowadzających do obrotu suplementy diety. Przeprowadzono ogółem 11 kontroli, skontrolowano hurtownie suplementów diety, sklepy internetowe oraz sprzedaż prowadzoną za pośrednictwem stron internetowych:

- w związku z wprowadzeniem po raz pierwszy do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej suplementów diety bez powiadomienia Głównego Inspektora Sanitarnego, nałożono 7 mandatów karnych na kwotę 2700 zł;
- w 3 przypadkach wnioskowano do Śląskiego Powiatowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego o wymierzenie kary pieniężnej w związku z prowadzeniem działalności bez złożenia wniosku o wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej;
- w związku z odmową przyjęcia mandatu karnego skierowano 1 wniosek do sądu;
- w jednym przypadku w związku z brakiem dokumentów zakupu oraz sprzedaży suplementów diety wprowadzanych do obrotu za pośrednictwem portalu internetowego Allegro.pl, poinformowano o powyższym Urząd Skarbowy;

- rozpatrzono 11 interwencji: 1 wniosek oraz 10 informacji przekazanych przez Powiatowe Stacje Sanitarно-Epidemiologiczne i Głównego Inspektora Sanitarnego, z których 10 było zasadnych. Interwencje dotyczyły: prowadzenia działalności bez złożenia wniosku o wpis do rejestru zakładów, wprowadzenia po raz pierwszy do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej suplementów diety bez powiadomienia Głównego Inspektora Sanitarnego, nieprawidłowości w oznakowaniu suplementu diety.
- b) W ramach nadzoru w 2022 r. pobrano do badań laboratoryjnych 17 próbek suplementów diety, 46 próbek środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego, w tym żywność dla dzieci. Próbek nie kwestionowano. W czterech przypadkach zalecenia dotyczące znakowania przekazano producentom lub dystrybutorom oraz stacjom nadzorującym zakłady wprowadzające do obrotu.
O nieprawidłowościach poinformowano Inspekcję Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły: braku możliwości sprawdzenia przez konsumenta zastosowanego w produkcie barwnika, przekazywania obowiązkowych informacji w sposób nieuporządkowany oraz stosowania określenia „dawka dzienna” zamiast „porcja dzienna”, niewłaściwej kolejności dodatków do żywności w wykazie składników, niejednoznacznie zdefiniowanej porcji produktu zalecanego do spożycia w ciągu dnia.
- c) W ramach zadania doraźnego zleconego przez GIS polegającego na przeprowadzeniu kontroli tematycznych producentów i importerów suplementów diety z uwzględnieniem sprzedaży internetowej, na podstawie wybranych produktów skontrolowano: 2 zakłady produkujące suplementy diety, 5 importerów oraz 4 podmioty zajmujące się dystrybucją. W trakcie przeprowadzanych kontroli przeanalizowano skład ilościowo-jakościowy produktów, analizę znakowania pod względem spełnienia przepisów prawa żywnościowego. W kontrolowanym zakresie nie stwierdzono naruszenia obowiązujących przepisów.

8. Zakłady cateringowe – akcja własna

W związku ze stwierdzanymi podczas kontroli nieprawidłowościami w zakładach cateringowych na nadzorowanym terenie Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Tychach podjął decyzję o przeprowadzeniu akcji własnej w zakładach przygotowujących i dostarczających posiłki do zakładów żyjących grupy ludzi o podwyższonym ryzyku.

Przeprowadzono 7 kontroli w zakładach cateringowych oraz w restauracjach przygotowujących posiłki w ramach usług cateringowych.

W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości nałożono 5 mandatów karnych na łączną kwotę 1900 zł. Wydano 4 decyzje terminowe, w tym jedną unieruchomienia zakładu.

Stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- brak porządku i czystości we wszystkich pomieszczeniach zakładu tj. bardzo brudne kafelki na ścianach w pomieszczeniu produkcyjnym zakładu, brudne podłogi, z zastoinami wody, brudne, tłuste z zaschniętymi resztkami żywności regały do przechowywania środków spożywczych w pomieszczeniu produkcyjnym,
- nieprawidłowe przechowywanie środków spożywczych wymagających chłodzenia tj. mięsa, produktów nabiałowych, w temperaturze 30°C, co jest niezgodnie z zaleceniem producentów na etykietach, i spowodowało przerwanie łańcucha chłodniczego,
- brak zabezpieczenia zakładu przed dostępem owadów, brak siatek w otwartych oknach oraz drzwiach, co jest powodem dostawania się much do pomieszczeń produkcyjnych oraz ich żerowania na żywności,
- brak bieżącej ciepłej wody przy umywalce do mycia rąk w pomieszczeniu produkcyjnym,
- nieprawidłowe przechowywanie żywności po obróbce cieplnej,

- prowadzenie działalności w zakresie produkcji lub obrotu żywnością bez złożenia wniosku o zatwierdzenie zakładu i wpis do rejestru zakładów, za powyższe wnioskowano do ŚPWIS o wymierzenie kary pieniężnej.

9. Nadzór nad jakością tłuszczów stosowanych do smażenia

W związku z planem poboru próbek do badań żywności w ramach urzędowej kontroli i monitoringu tłuszczów przeznaczonych do smażenia pod kątem zawartości związków polarnych przeprowadzono ogółem 4 kontrole (3 kontrole w zakładach małej gastronomii oraz 1 w ciastkarni). W trakcie kontroli przeprowadzano badania za pomocą specjalistycznego sprzętu, wyniki badań wykazały akceptowalną jakość tłuszczów.

10. Kontynuacja akcji „Mklik Próchniczek”

W ramach kontynuowania akcji wytypowano 5 zakładów, w których pobrano 10 próbek zmiotków oraz wytrzepeków do badań laboratoryjnych w kierunku obecności szkodników i ich pozostałości. Razem przeprowadzono 6 kontroli (5 związanych z poborem próbek i 1 rekontrolę), wydano 4 decyzje administracyjne z terminem natychmiastowej wykonalności nakazujące przeprowadzenie dezynsekcji pomieszczeń zakładu i sprzętu. Za stwierdzone nieprawidłowości nałożono 4 mandaty karne na kwotę 700 zł.

11. Denaturat

W związku z wytycznymi ŚPWIS w sprawie wystąpienia sytuacji kryzysowej – zatrucia denaturatem skażonym metanolem wspólnie z pracownikami sekcji Epidemiologii, Higieny Pracy, Higieny Dzieci i Młodzieży, Higieny Komunalnej i Środowiska, Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego przeprowadzono 55 kontroli oraz 118 wizytacji. Na terenie 4 powiatów skontrolowano małe sklepy spożywcze, sklepy wielkopowierzchniowe, sklepy oraz hurtownie budowlane, stacje paliw. Pobrano 121 próbek denaturatu znajdującego się w obrocie handlowym w skontrolowanych zakładach. Próbkę przekazano do badań do laboratorium WSSE w Katowicach.

12. Ryby z Odry

W związku z pismami GIS oraz ŚPWIS w sprawie przypadków śnięcia ryb w Odrze wzmożono nadzór nad miejscami obrotu rybami. W trakcie kontroli zwracano szczególną uwagę na identyfikację i źródło pochodzenia oraz wygląd ryb wprowadzanych do obrotu.

W ramach akcji na terenie 4 powiatów przeprowadzono 59 kontroli. Skontrolowano zakłady obrotu żywnością: sklepy i kioski, w tym zlokalizowane na targowiskach, oraz zakłady żywienia zbiorowego. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły przechowywania ryb niezgodnie z zaleceniami producenta. W związku z powyższym strony ukarano 2 mandatami karnymi na kwotę 500zł. Ponadto wydano 3 decyzje administracyjne dotyczące zapewnienia właściwych warunków przechowywania ryb oraz zapewnienia właściwego stanu technicznego urządzeń chłodniczych. Nie odnotowano interwencji konsumenckich dotyczących jakości ryb.

Współpraca z Inspekcją Weterynaryjną

- Przeprowadzono szkolenia pracowników, których tematami były: „Prowadzenie nadzoru nad importem, w tym stosowanie systemu TRACES-NT przez Inspekcję Weterynaryjną”, „Wymazy sanitarne w teorii i praktyce wykonywane przez Inspekcję Weterynaryjną” oraz „Tryb postępowania w trakcie urzędowej kontroli granicznej produktów pochodzenia niezwierzęcego”.
- Udzielano sobie wzajemnej pomocy merytorycznej z zakresu obowiązujących przepisów prawnych oraz udostępniano niezbędne w wykonywanej pracy akty prawne/ procedury/ instrukcje.

- Przekazywano informacje dotyczące naruszeń w zakładach nadzorowanych zgodnie z właściwością rzeczową i miejscową.
- Wzajemnie przekazywano informacje o wynikach badań środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego oraz listy zakładów, które oprócz środków spożywczych produkują również materiał paszowy dla zwierząt.

Współpraca z Państwową Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Inspekcją Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych i Inspekcją Ochrony Środowiska

W ramach współdziałania tych inspekcji realizując zapisy porozumienia przeprowadzono 4 kontrole, w trakcie których pobrano do badań 4 próbki owoców miękkich w kierunku zawartości metali, z czego 1 próbkę kwestionowano z uwagi na przekroczenie dopuszczalnej zawartości kadmu.

Analiza i wnioski w zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego żywności

- Po okresie pandemii zauważono niepokojące zjawisko dotyczące zwiększonej liczby prowadzonych postępowań administracyjnych, nakładanych grzywien w drodze mandatu karnego oraz kierowanych wniosków o ukaranie do sądu na podstawie Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia. Powyższe związane jest z pogorszeniem się stanu sanitarno – porządkowego w kontrolowanych zakładach.

3. OCENA STANU SANITARNEGO URZĄDZEŃ I OBIEKTÓW UŻYTKU PUBLICZNEGO

Nadzorem Sekcji Higieny Komunalnej objętych jest 1889 obiektów, w tym w powiecie mikołowskim łącznie 436 obiektów, z czego 103 placówki służby zdrowia.

W celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych przeprowadzono łącznie 251 kontroli sanitarnych, w tym 80 na terenie powiatu mikołowskiego.

Obiekty użyteczności publicznej:

Ustępy publiczne – w ewidencji 4 obiekty, skontrolowano 4 obiekty, przeprowadzono 4 kontrole.

W trakcie przeprowadzonych kontroli zwrócono szczególną uwagę na zapewnienie w obiektach środków do dezynfekcji powierzchni i urządzeń sanitarnych. Wydzielone są miejsca lub pomieszczenia do przechowywania środków myjących i dezynfekcyjnych. Budynki podłączone do miejskiej sieci wodociągowo kanalizacyjnej. Jeden obiekt tj. szalet publiczny w Ornontowicach przystosowany jest dla osób niepełnosprawnych.

W szaletach zapewniono dopływ bieżącej ciepłej i zimnej wody oraz zapas środków myjących i dezynfekcyjnych. Przy wszystkich punktach wodnych zapewnione jest mydło w płynie, podajniki z ręcznikami jednorazowego użycia oraz pojemniki na odpady. Urządzenia sanitarne sprawne technicznie, utrzymane w bieżącej czystości. Wszystkie skontrolowane ustępy posiadają stałą obsługę.

Baseny kąpielowe – w ewidencji 3 obiekty: 2 baseny sezonowe i 1 kryta pływalnia, przeprowadzono 2 kontrole tj. na Krytej Pływalni w Mikołowie oraz na basenie sezonowym Żabka na terenie Ośrodka Rekreacyjno-Sportowego w Łaziskach Górnych. Basen sezonowy zapewnia mieszkańcom powiatu możliwość korzystania z atrakcji letnich tj. basenów, boisk i placu zabaw dla dzieci.

Domy pomocy społecznej – w ewidencji 7 obiektów, skontrolowano 5 obiektów, przeprowadzono 7 kontroli.

W trakcie kontroli przeprowadzonej w zakresie oceny bieżącego stanu sanitarnego w Domu Seniora Herbaciane Popołudnie w Mikołowie przy ulicy Katowickiej 17 stwierdzono nieprawidłowości techniczne, takie jak: ubytki i spękania tapicerowanych foteli i łóżek w pokojach, zawilgocone z ubytkami oklein szafki w łazienkach oraz brudne zakurzone ściany w korytarzach komunikacyjnych. Na powyższe nieprawidłowości wydano decyzję administracyjną nakazującą ich usunięcie z termin realizacji do 30 listopada 2022 r. Kontrola sprawdzająca potwierdziła wykonanie nakazów.

Pozostałe skontrolowane obiekty zapewniają swoim pensjonariuszom warunki pobytu na odpowiednim poziomie, opiekunowie dokładają wszelkich starań by pensjonariusze czuli się dobrze. Są to obiekty, które wymagają od personelu wzmożonego nadzoru sanitarnego. Węzły sanitarne są myte i dezynfekowane na bieżąco. Zapewniony zapas czystej bielizny. Obiekty utrzymane są we właściwym stanie sanitarno – technicznym. Placówki zapewniają opiekę całodobową oraz organizują opiekę i zajęcia terapeutyczne w systemie dziennym. Z ośrodków tych korzystają osoby niepełnosprawne, przewlekle chore oraz seniorzy. Placówki te oferują całodzienną wyżywienie przygotowywane na miejscu lub dostarczane przez firmy cateringowe.

W Domach Pomocy Społecznej / Prywatnych Domach Opieki w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego pobierano próbki wody z instalacji wody ciepłej na obecność bakterii Legionella sp. W dwóch obiektach: Ośrodek dla Osób Niepełnosprawnych Miłosierdzie Boże przy ul. Gliwickiej 366 w Mikołowie – Borowej Wsi oraz Domu Pomocy Społecznej przy ul. Traugutta w Orzeszu stwierdzono znaczne przekroczenia. Wydano decyzje administracyjne z terminami realizacji, nakazującymi redukcje liczby bakterii Legionella sp. w wodzie do wymagań określonych w załączniku nr 5 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, gdzie określono, że liczba bakterii Legionella sp. w wodzie ciepłej powinna wynosić poniżej 100 j.t.k. w 100 ml próbki wody. W obydwu przypadkach decyzje zostały wykonane.

Zakłady fryzjerskie, fryzjersko-kosmetyczne, kosmetyczne i odnowy biologicznej i tatuażu – w ewidencji 189 obiektów.

Zakłady fryzjerskie – w ewidencji 85, przeprowadzono 30 kontroli, skontrolowano 29 obiektów, wydano jedną decyzję nakazującą.

W zakładzie fryzjerskim w Łaziskach Górnych stwierdzono brudne, zakurzone ściany i sufity pomieszczeń, na ścianach we wnęce z regałami widoczny szary nalot. W związku z nieprawidłowościami wydano decyzję nakazującą usunięcie uchybień. W trakcie kontroli sprawdzającej potwierdzono wykonanie nakazu decyzji.

W pozostałych 28 skontrolowanych zakładach fryzjerskich stan sanitarny nie budził zastrzeżeń. W zakładach używana jest bielizna jednorazowego jak i wielorazowego użytku. Pranie bielizny przeprowadzane jest poza zakładem. Narzędzia i przybory fryzjerskie czyste, dezynfekowane po każdym kliencie. Zapewniony odpowiedni asortyment środków dezynfekcyjnych o szerokim spektrum działania.

Zakłady kosmetyczne – w ewidencji 56, skontrolowano 10, przeprowadzono 10 kontroli. Właściciele zakładów wyposażają obiekty w autoklawy lub posiadają zawartą umowę na sterylizację narzędzi. W zakładach opracowane są instrukcje postępowania z odpadami oraz zawarte umowy na odbiór odpadów niebezpiecznych.

W zakładach kosmetycznych używana jest zarówno bielizny jednorazowego jak i wielorazowego użytku, narzędzia i przybory kosmetyczne czyste i dezynfekowane po każdym użyciu.

Inne zakłady, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z usług fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, tatuażu. W ewidencji 26 zakładów, skontrolowano 6, przeprowadzono 6 kontroli.

Zakłady skontrolowano w zakresie oceny bieżącego stanu sanitarnego pomieszczeń. Ocenione zostały jako dobre nie stwierdzono w nich nieprawidłowości. Właściciele zakładów wyposażają obiekty w autoklawy lub posiadają zawartą umowę na sterylizację narzędzi. W zakładach opracowane są instrukcje postępowania z odpadami oraz zawarte umowy na odbiór odpadów niebezpiecznych.

Zakłady odnowy biologicznej – w ewidencji 20 obiektów, skontrolowano 3, przeprowadzono 3 kontrole.

Kontrolą objęto 2 solaria i nowy obiekt tj. Klub Premium Fitness w Wyrach. Obiekt przeznaczony do rekreacji ruchowej. Na dwóch poziomach zlokalizowane są następujące pomieszczenia: 5 sali do ćwiczeń, 2 korty do squash, sauna z miejscem do wypoczynku. Stan sanitarno- techniczny obiektu nie budził zastrzeżeń.

W zakładach świadczących usługi solaryjne, kontrole przeprowadzane były w zakresie sprawdzenia czy właściciele tych obiektów respektują przepisy ustawy z dnia 15 września 2017r. o ochronie zdrowia przed następstwami korzystania z solarium. We wszystkich skontrolowanych solariach w widocznym miejscu umieszczona była informacja ostrzegająca przed następstwami korzystania z solarium. o treści: „Zakaz udostępniania solarium osobom, które nie ukończyły 18 roku życia (art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 15 września 2017 r. o ochronie zdrowia przed następstwami korzystania z solarium); oraz o ryzyku związanym z korzystaniem z solarium - Minister Zdrowia ostrzega: korzystanie z solarium zwiększa ryzyko zachorowania na nowotwór złośliwy skóry”. We wszystkich skontrolowanych solariach obowiązuje zakaz palenia, który jest respektowany zarówno przez pracowników jak i klientów.

Domy Przedpogrzebowe - w ewidencji 5 obiektów, skontrolowano - 1. Kontrola dotyczyła nieprawidłowości związanych ze składowaniem odpadów niebezpiecznych na terenie cmentarza komunalnego w Łaziskach Górnych. W trakcie kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

Obiekty sportowe - w ewidencji 11 obiektów, skontrolowano 2, przeprowadzono 2 kontrole.

Na wniosek Urzędu Gminy Ornontowice przeprowadzono kontrolę w zakresie spełnienia wymagań higieniczno-zdrowotnych obiektu pn. Boisko Sportowe w Ornontowicach oraz pomieszczenia klubu wynajmowanego przez Klub Sportowy Gwarek. W obiekcie funkcjonuje: boisko trawiaste, trybuny, zaplecze biurowe i socjalne. Przy umywalkach i natryskach zapewniony dopływ bieżącej ciepłej wody. Dla zawodników zapewnione są kompleksy szatni, natrysków i ustępów. Zapewniony zapas środków myjących i dezynfekcyjnych. Stan sanitarno-porządkowy obiektu zachowany.

Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Łaziskach Górnych przy ul. Ogrodowej 50 jest budynkiem dwukondygnacyjnym, przystosowanym dla osób niepełnosprawnych. W obiekcie funkcjonuje hala sportowa z widownią, siłownia, sala fitness, hala bowling. Dla osób korzystających z obiektu dostępne są pomieszczenia higieniczno-sanitarne. Przy punktach wodnych zapewniono dopływ bieżącej ciepłej i zimnej wody, dozowniki z mydłem w płynie, dozowniki z środkiem do dezynfekcji rąk. Rodzaj środków do mycia i dezynfekcji dostosowany do powierzchni w ilości wystarczającej. W obiekcie przeprowadzane są systematycznie remonty.

Obiekty kulturalno - rozrywkowe - w ewidencji 7, skontrolowano 4, przeprowadzono 5 kontroli.

W trakcie kontroli przeprowadzonej w ramach oceny bieżącego stanu sanitarnego w Miejskim Domu Kultury w Łaziskach Górnych stwierdzono szereg uchybień. Wydano decyzję administracyjną, dotyczącą doprowadzenia do należytego stanu sanitarnego ścian i sufitu

w obrębie otworów wentylacyjnych; parkietu i wykładziny gumolitowej w sali widowiskowej. Obiekt oceniono jako zły technicznie. W pozostałych obiektach nie stwierdzono uchybień, obiekty oceniono jako dobre.

Parkingi przy trasach turystycznych – w ewidencji 3, skontrolowano 2, przeprowadzono 4 kontrole.

Wszystkie skontrolowane obiekty prowadzą działalność w ciągu całego roku. Zlokalizowane są przy budynkach gastronomicznych i Stacjach paliw. Zakres kontroli obejmował sprawdzenie stanu sanitarnego ustępów ogólnodostępnych oraz możliwość skorzystania z natrysków. Skontrolowane ustępy wyposażone były w sprawne urządzenia sanitarne, które utrzymane były w bieżącej czystości. Przy punktach wodnych zapewniono dopływ bieżącej ciepłej i zimnej wody a także środki higieny. Podczas kontroli stwierdzono prawidłową gospodarkę ściekami oraz odpadami komunalnymi. Dodatkowo w okresie letnim rozstawiane są na parkingach kosze na odpady. Urządzane są ogródki letnie. Przy trasach turystycznych wydzielone są place zabaw dla dzieci. Tereny parkingów i przyległe tereny i zielone zadbane, utrzymane czysto. Przy Motelu AP w Mikołowie dodatkowo dostępny jest natrysk dla kierowców oraz i stacja diagnostyczna.

Jakość wody przeznaczonej do spożycia i wykorzystywanej do kąpieli i rekreacji.

Woda przeznaczona do spożycia przez ludzi

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Tychach sprawuje nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi na podstawie ustawy z dnia 14 marca 1985r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz ustawy z dnia 7 czerwca 2001r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków. Wymagania dotyczące jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi określone są w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Do zadań własnych gminy zgodnie z cytowaną Ustawą należy zbiorowe zaopatrzenie w wodę. Dystrybucją wody przeznaczonej do spożycia zajmują się odpowiednio przedsiębiorstwa – wodociągowe.

- Mikołów - Zakład Inżynierii Miejskiej Sp. z o.o. z siedzibą przy ul. Kolejowej 4 w Mikołowie.

Mieszkańcy zaopatrywani są w wodę pochodzenia powierzchniowego kupowaną od Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów w Katowicach. Sołectwa Bujaków, Paniowy, Śmiłowice, Borowa Wieś, Mokre zaopatrywane są w wodę mieszaną tj.: wodę powierzchniową kupowaną od GPW w Katowicach oraz z ujęcia podziemnego zlokalizowanego w Śmiłowicach należącego i nadzorowanego przez ZIM.

- Ornontowice - Zakład Gospodarki Komunalnej i Wodociągowej z siedzibą przy ul. Zwycięstwa 26 w Ornontowicach.

- Łaziska Górne, Wyry i Orzesze - Rejonowe Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A. z siedzibą przy ul. Sadowej 4 w Tychach.

Mieszkańcy gmin zaopatrywani są w wodę pochodzenia powierzchniowego kupowaną od Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów w Katowicach.

Orzesze - Rybówka - Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. z siedzibą przy ul. Nowy Dwór 20 w Czerwionce – Leszczynie.

Mieszkańcy Orzesza Rybówki zaopatrywani są w wodę pochodzenia podziemnego z ujęcia w Bełku.

Woda jest w pełni bezpieczna dla zdrowia czyli jest zdatna do spożycia jeśli spełnia określone wymagania zawarte w rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Podstawowym kryterium, jakie powinna spełniać woda do spożycia jest brak mikroorganizmów chorobotwórczych i pasożytów, wszelkich substancji w stężeniach stanowiących potencjalne zagrożenie dla zdrowia ludzkiego oraz brak agresywnych właściwości korozyjnych.

Podstawę zapewnienia odbiorcom bezpiecznej wody do spożycia w 2022 r. stanowiły badania wykonywane w ramach kontroli wewnętrznej przez przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne, jak również badania realizowane w ramach nadzoru Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach.

Badania jakości wody przeznaczonej do spożycia w ramach kontroli wewnętrznej prowadzone były na podstawie uzgodnionych wcześniej z PPIS w Tychach harmonogramów pobierania próbek wody, zgodnie z częstotliwością i zakresem określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia a następnie do PPIS w Tychach przekazywano sprawozdania z badań.

Próbki wody badane były w akredytowanych laboratoriach posiadających system jakości badań wody zatwierdzony przez Państwową Inspekcję Sanitarną.

Jakość fizykochemiczna i mikrobiologiczna badanych próbek wody (w ramach kontroli urzędowej i wewnętrznej) nie budziła zastrzeżeń, w pobranych próbkach wody nie stwierdzono przekroczeń, które mogłyby zagrozić zdrowiu osób spożywających tą wodę oraz pogorszyć jej ocenę organoleptyczną dokonywaną przez konsumentów. Nieznaczne przekroczenia wskaźników fizykochemicznych tzn. mętność, żelazo, mangan, nie stwarzały zagrożenia dla zdrowia. W razie jakichkolwiek stwierdzonych nieprawidłowości przedsiębiorstwa – wodociągowe każdorazowo podejmowały działania zmierzające do ich usunięcia (tj. płukanie sieci lub dezynfekcja sieci), co potwierdzane było ponownym badaniem próbki wody. Powtórne badania nie wykazały przekroczeń parametru.

Z terenu powiatu w 2022 r. nie zgłoszono żadnej interwencji na złą jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Pływalnie / baseny kąpielowe

W powiecie mikołowskim znajdują się 3 obiekty: 1 Kryta Pływalnia Aqua Plant w Mikołowie, 2 baseny sezonowe: w Mikołowie i Łaziskach Górnych.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach za zapewnienie bezpieczeństwa kąpiących się osób jest odpowiedzialny administrator obiektu, który prowadzi kompleksową kontrolę jakości wody na pływalniach oraz odpowiada za jakość usług świadczonych w obiektach.

W 2022 r. zarządzający pływalniami wykonywali badania zgodnie z harmonogramem uzgodnionym i zatwierdzonym z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Tychach. Wszystkie przeprowadzone badania jakości wody na pływalniach były realizowane przez laboratoria, które posiadają akredytację Polskiego Centrum Akredytacji na wykonywanie badań odpowiadających metodykom referencyjnym analiz wody na pływalniach. Sprawozdania z badań jakości wody na pływalniach wykonywane w ramach kontroli wewnętrznej przekazywane były do PPIS w Tychach. Zakresy i częstotliwość badań wody były zgodne z wymaganiami mikrobiologicznymi i fizykochemicznymi wody na pływalniach, w tym wody doprowadzanej na pływalnię, określonymi w zał. nr 1 i 2 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. W przypadku nieprawidłowych wyników badań zarządzający podejmowali działania naprawcze, a informacje o podjętych działaniach naprawczych przekazywano na bieżąco PPIS w Tychach. Zarządzający prowadzili w sposób udokumentowany bieżącą obserwację wody na pływalni oraz wykonywali bieżące pomiary (pH, potencjał redoks, chlor wolny, chlor związany) zapisywane w odpowiednich rejestrach. Na tej podstawie oraz na podstawie wykonanych własnych badań laboratoryjnych PPIS w Tychach wydawał zbiorczą ocenę roczną wody na pływalni. Zgodnie z cytowanym wyżej rozporządzeniem zarządzający pływalnią zamieszczali na tablicy informacyjnej aktualne komunikaty o jakości wody na pływalni oraz zbiorczą ocenę roczną wody na pływalni wydaną w 2022 r.

4. ODDZIAŁ LABORATORYJNY

Oddział Laboratoryjny wykonuje badania i pomiary w zakresie próbek wody, próbek kału w kierunku nosicielstwa i zakażeń jelitowych, badania próbek biologicznych wskaźników kontroli skuteczności sterylizacji oraz warunków środowiska (w zakresie pomiarów hałasu i stężenia tlenu węgla w ramach interwencji).

Zadania te realizowane są odpowiednio w dwóch sekcjach: Sekcji Badań Higieny Komunalnej i Środowiska (OL/KŚ) oraz Sekcji Badań Chorób Zakaźnych i Zakażeń (OL/B).

Personel Laboratorium posiada właściwe wykształcenie, odpowiednie kwalifikacje, wiedzę techniczną, umiejętności i doświadczenie. Personel jest również merytorycznie przygotowany do rozwiązywania problemów klienta, ponadto systematycznie podnosi swoje kompetencje poprzez udział w szkoleniach zewnętrznych i wewnętrznych.

Laboratorium PSSE w Tychach posiada odpowiednie do zakresu wykonywanych badań pomieszczenia. Tam gdzie jest to wymagane ze względu na wpływ na ważność wyników, warunki środowiskowe są monitorowane, kontrolowane i rejestrowane zgodnie z odpowiednimi specyfikacjami lub metodykami badawczymi. Kontrola warunków środowiska polega np. na pomiarze temperatury, wilgotności, sprawdzaniu mikrobiologicznej czystości powietrza i powierzchni.

Stosowane do badań wyposażenie pomiarowe jest prawidłowo nadzorowane poprzez wzorcowanie zewnętrzne w kompetentnych akredytowanych laboratoriach wzorcujących, sprawdzanie wewnętrzne, modernizację i konserwację. W miarę potrzeb i możliwości laboratorium jest na bieżąco doposażane w nowoczesny sprzęt.

Oddział Laboratoryjny ma wdrożony i funkcjonujący system zarządzania zgodny z wymaganiami znowelizowanej normy PN-EN ISO/IEC 17025:2018-02 „Ogólne wymagania dotyczące kompetencji laboratoriów badawczych i wzorcujących”.

Formalnym potwierdzeniem kompetencji laboratorium jest posiadany Certyfikat Akredytacji Nr AB 500 nadany przez organizację udzielającą uznania jakim jest Polskie Centrum Akredytacji. Obecnie Oddział Laboratoryjny pracuje w V cyklu akredytacji.

Aktualny Zakres akredytacji jest dostępny na stronie internetowej PCA: www.pca.gov.pl, w zakładce: akredytowane podmioty → laboratoria badawcze.

Oddział Laboratoryjny dąży do osiągnięcia i utrzymania wysokiego poziomu jakości wykonywanych badań i usług świadczonych klientom, który pozwala na uzyskanie ważnych dla klientów wyników, spełnienia oczekiwań i wymagań klientów a także organów stanowiących i organizacji udzielającej uznania.

Badania wykonywane są zgodnie z ustalonymi i wyspecyfikowanymi metodami z zastosowaniem dobrej (profesjonalnej) praktyki laboratoryjnej opartej na doświadczeniu zawodowym personelu oraz bieżącym wewnętrznym i zewnętrznym potwierdzaniu ważności wyników. Działalność laboratoryjna jest zorganizowana i prowadzona w taki sposób, aby zawsze były przestrzegane prawa klientów, bezstronność i poufność wszelkich informacji oraz aby była zachowana integralność systemu zarządzania podczas planowania i wdrażania zmian. Ponadto Oddział Laboratoryjny systematycznie na bieżąco identyfikuje i rozpatruje ryzyka oraz szanse związane z działalnością laboratoryjną.

Uzyskane wyniki badań pozwalają Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Tychach na monitorowanie sytuacji epidemiologicznej i sanitarnej powiatu, jej obiektywną ocenę oraz podejmowanie niezbędnych i właściwych działań interwencyjnych.

W 2022 r. po okresie wzmożonych prac związanych ze stanem epidemii, personel laboratorium wrócił do zadań laboratoryjnych, wykonywane były badania wody dla obszaru działania PSSE w Tychach i PSSE w Katowicach a także pomiary natężenia hałasu w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi (w ramach interwencji) dla obszaru działania PSSE w Rybniku oraz badania kału i skuteczności procesów sterylizacji dla obszaru działania PSSE w Tychach, PSSE w Rybniku i PSSE w Wodzisławiu Śląskim.

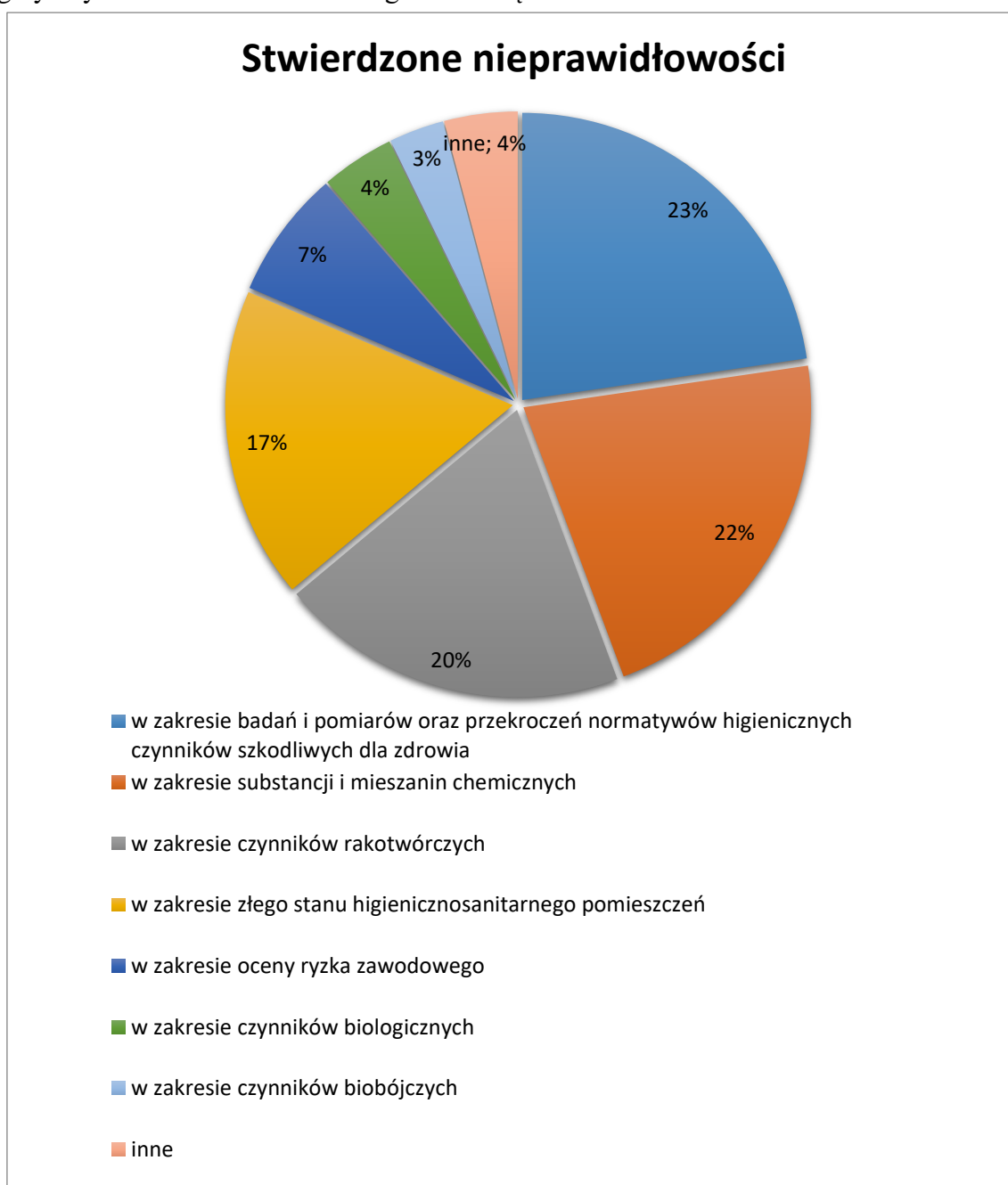
Łączną liczbę i kierunki badań dla ww. obszaru działania PSSE przedstawia poniższa tabela.

Sekcja	Rodzaj badań	Liczba badań	Liczba oznaczeń
Sekcja Badań Higieny Komunalnej i Środowiska (OL/KŚ)	Badania próbek wody z ujęć powierzchniowych i głębinowych, sieci wodociągowej, wody przeznaczonej do kąpielii (kąpieliska, miejsca wykorzystywane do kąpielii i baseny kąpielowe) obejmujące: PARAMETRY FIZYCZNE: barwa, mętność, odczyn (pH), potencjał redox, przewodność smak, zapach, zawiesiny PARAMETRY CHEMICZNE: jon amonowy, azotany, azotyny, Biochemiczne zapotrzebowanie tlenu, chlorki, chlor wolny i ogólny, chlor związany, glin, indeks nadmanganianowy, mangan, tlen rozpuszczony, wapń i magnez (zawartość sumaryczna) – twardość, żelazo PARAMETRY BAKTERIOLOGICZNE: Bakterie grupy coli, Escherichia coli, Clostridium perfringens łącznie ze sporami, Enterokoki, Gronkowce koagulazo-dodatnie, Legionella, Ogólna liczba bakterii na agarze odżywczym, Pseudomonas aeruginosa	2588	7193
	HAŁAS w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi w ramach zleceń klienta wewnętrznego (interwencje)	8	14
Sekcja Badań Chorób Zakaźnych i Zakażeń (OL/B)	BIEGUNKI – badanie dzieci chorych do drugiego roku życia w kierunku pałeczek Salmonella, Shigella, Yersinia, Escherichia coli z grupy: O25, O26, O44, O55, O86, O111, O114, O119, O124, O125, O126, O127, O128, O142, O157 i innych pałeczek z rodziny Enterobacteriaceae. CHORZY – badanie osób z objawami chorobowymi wskazującymi na zakażenie pałeczkami Salmonella, Shigella, Yersinia i Escherichia coli z grupy: O157 i innych pałeczek z rodziny Enterobacteriaceae. OZDROWIENICY – badanie osób, u których stwierdzono obecność pałeczek Salmonella i Shigella po leczeniu oraz po ustąpieniu objawów chorobowych NOSICIELE - badanie osób bez objawów chorobowych, w organizmach których bytują i rozmnażają się pałeczki Salmonella i Shigella STYCZNOŚĆ - badanie osób bez objawów chorobowych, które pozostawały w bezpośredniej lub pośredniej styczności z osobą chorą, u której stwierdzono obecność pałeczek Salmonella i Shigella KLASYFIKACJA SZCZEPÓW - potwierdzenie biochemiczne i serologiczne, wyhodowanych przez laboratoria spoza Inspekcji Sanitarnej, szczepów Salmonella, Shigella, Escherichia coli BRANŻOWCY - badanie osób zdrowych w celu wyeliminowania nosicielstwa pałeczek Salmonella i Shigella BADANIE WSKAŹNIKÓW BIOLOGICZNYCH kontroli skuteczności sterylizacji przeprowadzanych w autoklawach (Sporal A) i sterylizatorach (Sporal S) BADANIE W KIERUNKU PASOŻYTÓW PRZEWODU POKARMOWEGO - wykrywanie i różnicowanie jaj, cyst i członów pasożytów przewodu pokarmowego w kale, jaj pasożytów przewodu pokarmowego w wymazie z fałd okołoodbytniczych oraz na wykrywanie obecności w kale antygenu Giardia lamblia metodą immunochromatograficzną BADANIA WIRUSOLOGICZNE kału w kierunku rotawirusów i adenowirusów	14200	160016

5. OCENA WARUNKÓW ZDROWOTNYCH ŚRODOWISKA PRACY, PRZESTRZEGANIA PRZEPISÓW DOTYCZĄCYCH SUBSTANCJI CHEMICZNYCH I ICH MIESZANIN ORAZ PRZESTRZEGANIA ZAKAZU WYTWARZANIA I WPROWADZANIA DO OBROTU ŚRODKÓW ZASTĘPCZYCH

W powiecie mikołowskim nadzorem bieżącym objętych jest aktualnie **209** podmiotów gospodarczych nadzorowanych ze względu na warunki zdrowotne środowiska pracy lub wprowadzanie do obrotu substancji chemicznych i ich mieszanin. W zakładach tych zatrudnionych jest ogółem **14893** pracowników.

W 2022 r. przeprowadzono **68** kontroli w **52** obiektach. W związku ze stwierdzeniem naruszenia przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne w środowisku pracy lub dotyczących substancji chemicznych i ich mieszanin, wydanych zostało **28** decyzji dotyczących usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości. Decyzje te zawierały **97** nakazów. Nałożono **2** grzywny w drodze mandatu karnego na kwotę **1000 zł**.

Czynniki szkodliwe dla zdrowia w środowisku pracy

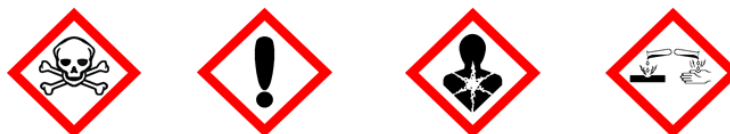
Przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy stwierdzone są w **35** zakładach pracy w zakresie: hałasu, drgań mechanicznych, promieniowania optycznego nielaserowego, mikroklimatu gorącego, czynników chemicznych, pyłu węgla, pyłu mąki. W warunkach tych pracowało **2867** osób.

Piktogramy określające rodzaj zagrożenia stwarzanego przez substancje chemiczne i ich mieszaniny:

Piktogramy dla zagrożeń fizykochemicznych

Piktogramy dla zagrożeń dla zdrowia

Piktogram dla zagrożenia dla środowiska

Znak ostrzegający przed zagrożeniem biologicznym:

Przykładowe znaki nakazujące stosowanie środków ochrony indywidualnej:

Choroby zawodowe

W 2022 r. stwierdzono **5** chorób zawodowych w **2** zakładach pracy, były to pylice płuc górników kopalń węgla. W kopalniach węgla kamiennego występuje w środowisku pracy narażenie na pyły węgla kamiennego zawierające wolną krystaliczną krzemionkę, które jest przyczyną chorób zawodowych górników - pylic płuc (stwierdzanych najczęściej po zakończeniu pracy zawodowej).

Środki zastępcze i nowe substancje psychoaktywne

Na terenie powiatu mikołowskiego przeprowadzono jedną kontrolę dotyczącą wprowadzania do obrotu środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych. Nie stwierdzono obiektów, w których są wytwarzane lub wprowadzane do obrotu środki zastępcze i nowe substancje psychoaktywne.

6. ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

Zadania wykonywane przez Państwową Inspekcję Sanitarną w ramach sprawowania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego podejmowane są wyłącznie na wniosek zainteresowanych podmiotów lub w związku z wystąpieniami organów prowadzących postępowania główne i mają charakter prewencyjny, zmierzający do zapewnienia właściwego stanu sanitarno-higienicznego w projektowanych i realizowanych obiektach, a także ochrony zdrowia ludzi przebywających w sąsiedztwie planowanych przedsięwzięć.

W 2022 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Tychach w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko zaopiniował 8 projektów planów zagospodarowania przestrzennego opracowanych dla terenów położonych w powiecie mikołowskim oraz 3 projekty studium uwarunkowań. Dla kolejnych 2 projektów planów oraz 2 projektów studium uwarunkowań uzgodniono zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko. W przypadku 1 planu uznano za zasadne odstępianie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Przekazane do zaopiniowania projekty planów wskazywały zagospodarowanie zgodne ze stanem istniejącym, wyznaczały nowe tereny, jako kontynuacje i rozwinięcie przeznaczenia terenów sąsiednich, głównie pod zabudowę mieszkaniową, mieszkaniową z dopuszczeniem usług, usługową, produkcyjną oraz terenów komunikacji, kosztem terenów biologicznie czynnych. W każdym projekcie planu zagospodarowania przestrzennego proponowano szereg rozwiązań mających na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko bądź ludzi, a odnoszące się indywidualnie do określonego przeznaczenia terenu.

Przedłożony do oceny projekt zmiany studium uwarunkowań gminy Ornontowice dotyczył głównie powiększenia terenów przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe i nieznacznie terenów przemysłowo-usługowych. Dokonano również aktualizacji listy obiektów chronionych na podstawie gminnej ewidencji zabytków, aktualizacji granic i lokalizacji form ochrony przyrody, lokalizacji obszarów zagrożonych ruchami mas ziemnych oraz innych elementów dokumentu, których aktualizacja była wymagana przez obowiązujące przepisy. Na obszarze gminy dopuszczono możliwość realizacji turbin wiatrowych o mocy nie większej niż moc mikroinstalacji, tj. 50kW oraz innych obiektów i urządzeń do wytwarzania energii z odnawialnych źródeł o mocy nieprzekraczającej 100kW.

Przedłożony do oceny projekt zmiany fragmentu studium uwarunkowań miasta Mikołowa dotyczył głównie powiększenia terenów przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne i niskiej intensywności kosztem terenu zabudowy produkcyjnej oraz wprowadził nowy typ przeznaczenia - teren zabudowy usług publicznych. Nowe przeznaczenie terenów jest generalnie zbieżne z obowiązującym dokumentem i będzie stanowić kontynuację przeznaczeń terenów sąsiednich. Przewidziane tereny zieleni pozostałej stanowią roślinność izolacyjną pomiędzy terenami produkcyjnymi, a zabudową mieszkaniową jednorodziną oraz usług publicznych.

Dodatkowo na obszarze produkcyjno-usługowym wyznaczono obszar z możliwością rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 500kW wraz ze strefą ochronną. Realizacja ustaleń projektu studium związana będzie z pogłębieniem się oddziaływań już występujących na tym obszarze w związku z tym, że proponowane formy zagospodarowania stanowią kontynuację przeznaczeń terenów sąsiednich.

Przedłożony do oceny projekt aktualizacji studium uwarunkowań miasta Orzesze obejmował przede wszystkim zmianę polityki przestrzennej gminy w zakresie kierunków zagospodarowania, w tym: zmiany przebiegu granic jednostek urbanistycznych; zmiany przeznaczeń terenów studium; zmiany przebiegu granic obszarów przestrzeni chronionej, obszarów i terenów zieleni, nieurbanizowanego obszaru miasta oraz stref urbanizacji; aktualizacji układu komunikacyjnego; wprowadzenia obszarów, na których rozmieszczone będą

urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy zainstalowanej większej niż 500 kW, a także ich stref ochronnych; wprowadzenia udokumentowanych złóż kopalin.

Zmiany w Studium mały charakter punktowy, dotyczyły stosunkowo niewielkich terenów i stanowiły uzupełnienie lub rozszerzenie istniejących obszarów zabudowanych, nie naruszały istniejących obszarów prawnie chronionych oraz utrzymywały zasadnicze kierunki ochrony terenów zielonych, przywodnych i leśnych. W zakresie systemów składowania, unieszkodliwiania, przetwarzania i utylizacji odpadów wprowadzono zakaz przetwarzania odpadów zlokalizowanych na składowisku odpadów w Mościskach oznaczonych symbolem 5.3/22P4 oraz 5.3/26.P4.

Kierunki rozwoju przestrzennego w przedmiotowych projektach zostały wyznaczone z uwzględnieniem konieczności zachowania równowagi przyrodniczej oraz prawidłowych warunków życia mieszkańców. Ze względu na charakter dokumentu szczegółowa identyfikacja poszczególnych zagrożeń będzie możliwa dopiero na etapie planów zagospodarowania przestrzennego. Proponowane zmiany wprowadzają wstępne ograniczenia oddziaływania na środowisko, wskazując rozwiązania w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, odpadami oraz zaopatrzenia w media terenów wskazanych pod zabudowę.

W 2022 r. organy administracji prowadzące postępowanie w sprawie oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko zasięgały opinii Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach co do potrzeby przeprowadzenia takiej oceny dla **10** przedsięwzięć. Po przeanalizowaniu rodzaju i charakterystyki przedsięwzięcia, jego usytuowania oraz rodzaju i skali możliwego oddziaływania w żadnym przypadku nie stwierdzono potrzeby przeprowadzenia takiego postępowania.

Przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach organ administracji zwrócił się o zaopiniowanie warunków realizacji dla **2** przedsięwzięć, które polegały na uruchomieniu instalacji do odzysku mieszanki popiołowo-żużlowej oraz poprawie systemu gospodarowania odpadami na terenie Gminy Mikołów.

Przy uzgadnianiu przedsięwzięć zwracano uwagę na konieczność zapewnienia ludziom, przebywającym w sąsiedztwie inwestycji, odpowiednich warunków życia poprzez m.in.: zabezpieczenie przed występującą uciążliwością hałasu, zabezpieczenie przed wpływem zanieczyszczenia powietrza oraz wód powierzchniowych i podziemnych, jak i właściwą gospodarką odpadami na etapie ich realizacji, eksploatacji oraz likwidacji.

Ważną rolę w zapewnieniu zdrowia publicznego odgrywa również prawidłowe zaprojektowanie obiektu budowlanego, a także jego wykonanie. Przy uzgadnianiu dokumentacji projektowych sprawdzano czy dla planowanego zakresu i programu funkcjonowania obiektu zostaną spełnione wymagania określone w przepisach szczegółowych oraz wszystkich mających zastosowanie przepisach i normach wynikających z Prawa budowlanego.

W roku ubiegłym uzgodniono **9** projektów architektoniczno-budowlanych m.in. projekt pracowni TK, żłobka, przedszkola, gabinetów fryzjerskiego i kosmetycznego. Przy uzgadnianiu dokumentacji projektowych oceniano rozwiązania proponowane przez projektantów w aspekcie zagwarantowania odpowiednich warunków sanitarno-higienicznych w miejscach pobytu ludzi poprzez zastosowanie m.in. prawidłowej funkcji oraz warunków techniczno-użytkowych pomieszczeń, właściwych pod względem zdrowotnym materiałów budowlanych, właściwego oświetlenia oraz prawidłowej wymiany powietrza w projektowanych pomieszczeniach.

W 2022 r. na terenie powiatu mikołowskiego dokonano ogółem **57** odbiorów obiektów zgłoszonych przez inwestorów w myśl art. 56 ustawy Prawo budowlane lub ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

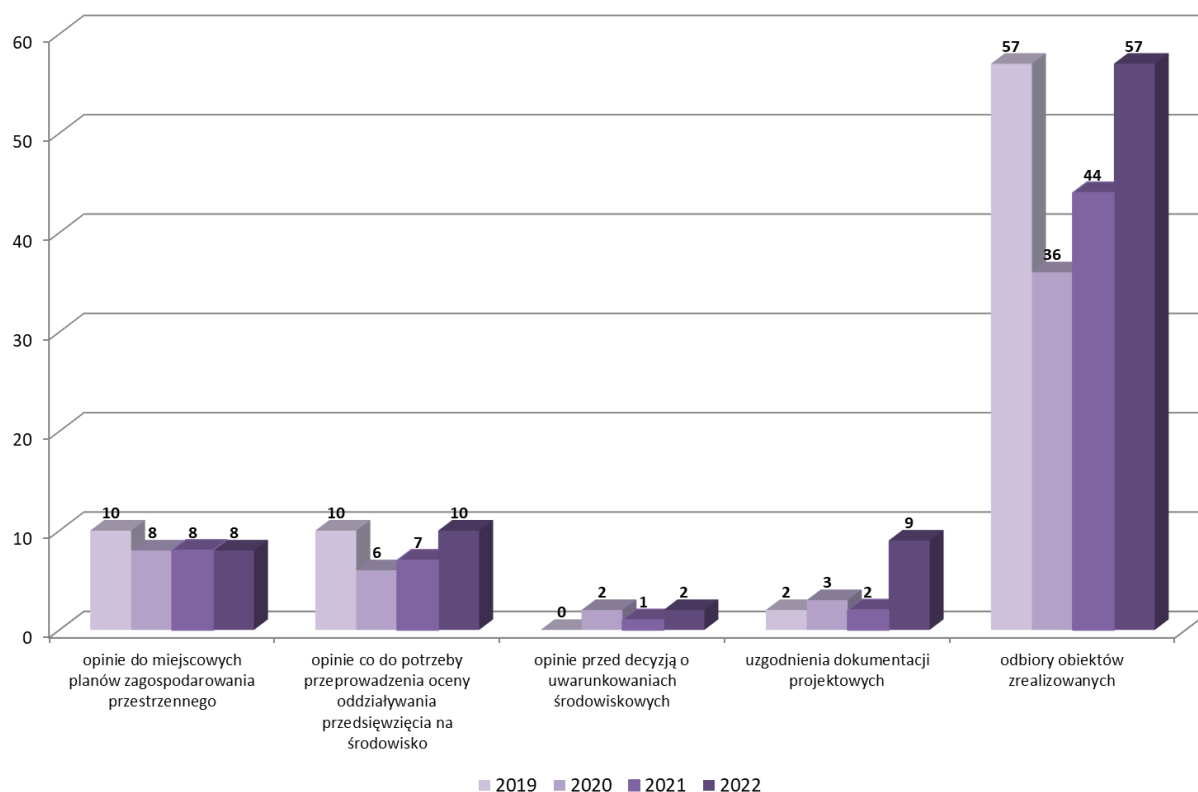
Wśród odbieranych obiektów znalazły się m.in. sklepy spożywcze, lokale gastronomiczne, szkoła, przedszkola, żłobek, gabinety lekarskie i stomatologiczne, dział farmacji szpitalnej, zakłady kosmetyczne, budynki biurowe i przemysłowe.

Czynności odbiorowe mają na celu zapewnienie, aby nowy obiekt został przekazany do użytkowania w stanie zapewniającym możliwość utrzymywania w nim właściwego stanu sanitarno-higienicznego tj. prawidłowego układu funkcjonalnego, właściwej wymiany powietrza, właściwego oświetlenia, wody o parametrach odpowiadających jakości wody do spożycia, prawidłowej gospodarki ściekami i odpadami.

Zestawienie liczbowe działalności zapobiegawczego nadzoru sanitarnego w 2022 r.:

Opinie dot. uzgodnienia planów zagospodarowania przestrzennego	8
Opinie co do potrzeby przeprowadzenia oceny o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko	10
Opinie przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach	2
Uzgodnienia dokumentacji projektowych	9
Odbiory obiektów zrealizowanych	57

Działalność pionu Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego w latach 2019-2022

Podsumowanie:

Rola zapobiegawczego nadzoru sanitarnego w Państwowej Inspekcji Sanitarnej, choć różni się od działań innych komórek jest bardzo ważna. Zadania wykonywane w ramach sprawowania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego mają charakter profilaktyczny, zmierzający do ochrony zdrowia ludzi przebywających w obszarze i sąsiedztwie planowanych przedsięwzięć inwestycyjnych. Polegają one na kontroli przestrzegania wymagań higienicznych i zdrowotnych w procesach planowania, projektowania i realizacji różnego rodzaju zamierzeń inwestycyjnych. Uzgadniając planowane przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko egzekwowano rozwiązania, zapewniające bezpieczeństwo zdrowotne i właściwe warunki życia ludzi znajdujących się w ich sąsiedztwie.

Ważną rolę w zapewnieniu zdrowia publicznego odgrywa także prawidłowe zaprojektowanie i wykonanie obiektów budowlanych. Działania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach, w tym zakresie, obejmowały uzgadnianie dokumentacji projektowych obiektów budowlanych oraz odbiory obiektów zrealizowanych, poprzez egzekwowanie rozwiązań zapewniających bezpieczeństwo zarówno pracowników jak i ludzi korzystających ze świadczonych usług.

7. OCENA STANU SANITARNEGO PLACÓWEK DLA DZIECI I MŁODZIEŻY

Stan sanitarny opracowano na podstawie analizy wyników uzyskanych podczas prowadzenia bieżącego nadzoru nad placówkami, zwracając szczególną uwagę na zapewnienie właściwych warunków higieniczno-zdrowotnych i bezpieczeństwa pobytu dzieci i młodzieży w tych placówkach.

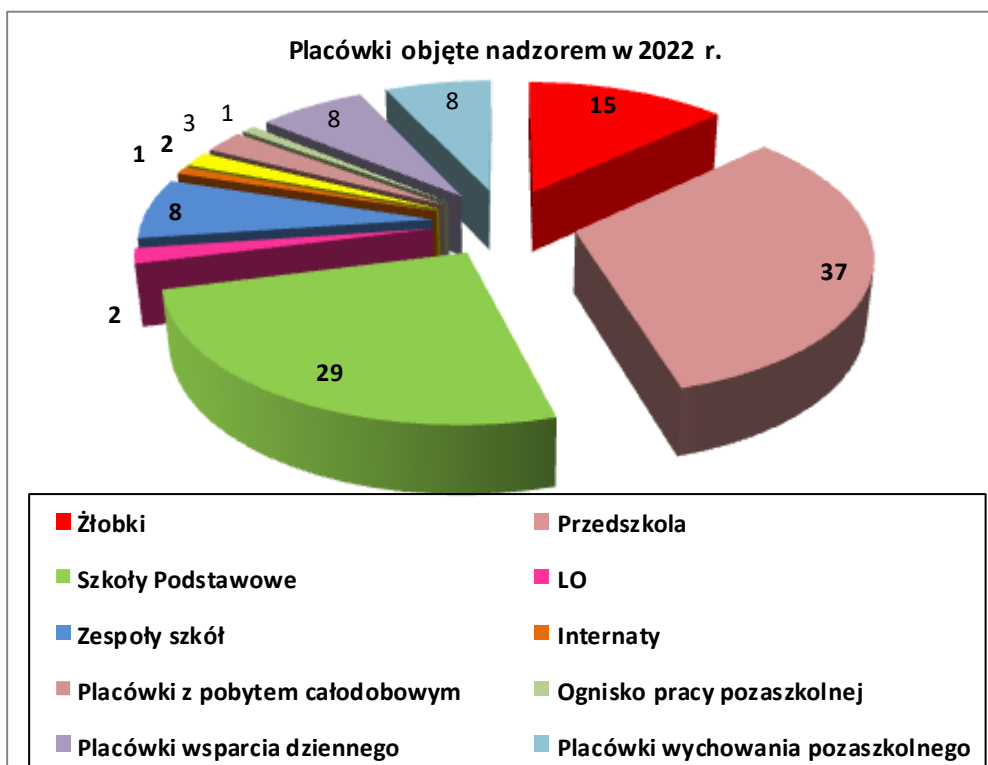
Przedmiotem czynności prowadzonych w placówkach nauczania i wychowania był:

- nadzór nad warunkami do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w szkołach, nad stanem technicznym boisk szkolnych oraz placów zabaw w przedszkolach;
- ocena warunków do utrzymania higieny osobistej przez dzieci i młodzież;
- nadzór nad przechowywaniem i stosowaniem niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin w szkołach;
- ocena dostosowania mebli edukacyjnych do zasad ergonomii;
- ocena sytuacji w zakresie posiadania przez placówki certyfikatów zgodności z Polską Normą na meble edukacyjne i sprzęt sportowy;
- ocena procesu nauczania-uczenia się w szkołach podstawowych;
- ocena organizacji i przebiegu akcji wypoczynku zimowego i letniego dzieci i młodzieży.

W 2022 r. w ewidencji znajdowało się **114** placówek nauczania i wychowania z powiatu mikołowskiego. Placówki objęte stałym nadzorem sanitarnym to przede wszystkim szkoły podstawowe, a także żłobki, przedszkola, placówki pracy pozaszkolnej i inne. Przeprowadzono **57** kontroli bieżącego stanu sanitarno-higienicznego, które nie wykazały nieprawidłowości bieżącego stanu sanitarnego i technicznego.

Przeprowadzono **32** kontrole bieżącego stanu sanitarno-higienicznego.

W I kwartale 2022 r. w związku ze stwierdzonymi przypadkami zakażeń COVID-19 wśród uczniów i personelu prowadzono postępowania epidemiologiczne i wydawano stosowne opinie sanitarne dotyczące zmiany trybu nauczania w szkołach i przedszkolach.

Żłobki

Szczególną uwagę poświęcono placówkom przeznaczonym dla najmłodszych dzieci. Opiekę najmłodszym dzieciom zapewniono łącznie w **15** placówkach. Przeprowadzono **5** kontroli sanitarnych żłobków, w których przebywało 231 dzieci. Stan techniczny skontrolowanych obiektów nie budził zastrzeżeń. Nie stwierdzono zaniedbań sanitarno-technicznych, a warunki do utrzymania higieny uznano za prawidłowe. W 2022 r. wydano **2** decyzje określające maksymalną liczbę dzieci w żłobkach.

Przedszkola

W 2022 r. w ewidencji znajdowało się **37 przedszkoli**. Przeprowadzono **16** kontroli sanitarnych.

Większość skontrolowanych przedszkoli funkcjonowało w budynkach przystosowanych do tego celu. Pomieszczenia przeznaczone na pobyt dzieci utrzymane były w należytej czystości i porządku. Przyległe tereny placów zabaw były ogrodzone i utrzymane w czystości. Przedmiotem kontroli terenów rekreacyjnych i placów zabaw był stan sanitarno-techniczny urządzeń, w tym posiadanie certyfikatów zgodności z normami, sposób zabezpieczenia miejsc zabaw dzieci, umieszczanie czytelnych i kompletnych regulaminów oraz posiadanie harmonogramów napraw i kontroli. Szczególną uwagę zwracano na częstotliwość wymiany piasku oraz zabezpieczenie piaskownic przed zanieczyszczeniem.

Szkoły

W 2022 r. w ewidencji znajdowało się 29 szkół podstawowych, 8 zespołów szkół (3 zespoły szkolno-przedszkolne, 3 zespoły szkół specjalnych oraz 3 zespoły szkół ponadpodstawowych), 2 LO. Przeprowadzono 24 kontrole sanitarne.

Budynki szkół przystosowane są do potrzeb użytkowników, a ich stan sanitarno-higieniczny oceniono jako dobry. Co roku w tych placówkach przeprowadzane są bieżące prace remontowe, poprawiane są warunki pracy/nauki uczniów.

W większości szkoły prowadzą zajęcia lekcyjne w systemie jednozmianowym. Zajęcia odbywające się w szkołach w systemie dwuzmianowym dotyczą głównie klas I – III.

Wszystkie nadzorowane placówki posiadają połączenie do sieci wodociągowej i centralnej sieci kanalizacyjnej.

Ważnym czynnikiem warunkującym prawidłowy rozwój i zdrowie ucznia jest organizacja zajęć wychowania fizycznego. W trakcie kontroli bloków sportowych szczególną uwagę zwracano na problem niewykorzystywania umywalni i natrysków po planowych zajęciach wychowania fizycznego. Mimo, iż warunki do utrzymania higieny osobistej z roku na rok są coraz lepsze, dzieci i młodzież szkolna nadal nie korzystają z nich systematycznie.

Warunki do utrzymania higieny osobistej

Stan sanitarno-higieniczny placówek oświatowo-wychowawczych ulega systematycznej poprawie. Dostępność do środków czystości (papier toaletowy, ręczniki jednorazowego użytku/suszarki do rąk oraz mydło w płynie) w nadzorowanych placówkach jest zadowalająca. Na terenie powiatu mikołowskiego wszystkie placówki zapewniają dostęp do bieżącej ciepłej wody w łazienkach dla dzieci oraz w sanitariatach dla uczniów, zachowane są standardy dostępności do urządzeń sanitarnych.

Nadzór nad substancjami i preparatami chemicznymi

W 2022 r. nadal prowadzono nadzór nad warunkami w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych w szkołach. We wszystkich skontrolowanych szkołach substancje chemiczne i ich mieszaniny oznakowane były w sposób widoczny, umożliwiający ich identyfikację oraz posiadały wymagane karty charakterystyk. W pracowniach chemicznych znajdowały się również aktualne spisy przechowywanych substancji chemicznych. W wyniku systematycznych działań poprawie uległa sytuacja w zakresie gospodarki tymi substancjami. Zdecydowanie też zmniejszyła się ilość posiadanych przez szkoły substancji chemicznych, co wynikało przede wszystkim z braku środków finansowych w budżetach placówek na zakup zestawów. Problemy z prawidłową gospodarką z odczynnikami w latach ubiegłych spowodowały przejście w placówce szkolnej na nauczanie z wykorzystaniem form wizualnych (programy multimedialne.)

Profilaktyczna opieka zdrowotna w szkołach

Analogicznie do lat ubiegłych w 2022 r. pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej dokonali oceny warunków sprawowania opieki zdrowotnej nad uczniami w szkołach różnego typu. Podczas kontroli w gabinetach profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej zwracano szczególną uwagę na to, czy gabinet spełniał wymogi dotyczące: wymaganej powierzchni, zapewnienia dostępu do ciepłej wody oraz mydła w płynie, ręczników papierowych i środków do dezynfekcji rąk, zabezpieczenia przed zawilgoceniem ścian przy umywalkach, stosowanych materiałów wykończeniowych ścian i podłóg pomieszczeń (umożliwiających mycie i dezynfekcję powierzchni). W trakcie sprawowanego nadzoru bieżącego Nad gabinetami opieki zdrowotnej stwierdzono, iż wszystkie gabinety funkcjonowały zgodnie z wymogami technicznymi. Gabinety utrzymane były w dobrym stanie sanitarno-technicznym i wyposażone w niezbędny sprzęt medyczny. Nie stwierdzono niewłaściwego stanu sanitarnego w żadnym z kontrolowanych gabinetów.

Podczas przeprowadzanych kontroli dyrektorzy szkół sygnalizowali, że opieka medyczna w placówkach jest niewystarczająca i zgłaszali potrzebę zapewnienia pomocy medycznej przez cały tydzień.

Zabezpieczenie piaskownic przed dostępem zwierząt

Z uwagi na bezpieczeństwo i higienę korzystania z przedszkolnych i szkolnych placów zabaw, boisk i terenów rekreacyjnych przez dzieci i młodzież konieczne jest zabezpieczenie terenu (np. piaskownic) przed dostępem zwierząt, w szczególności przed zanieczyszczeniem odchodami zwierzęcymi. W toku kontroli sanitarnych w tym zakresie stwierdzono, że w większości placówek piaskownice są zabezpieczone prawidłowo.

W 2022 r. prowadzono nadzór nad przygotowaniem terenów zewnętrznych placówek przedszkolnych. Przy ocenie brano pod uwagę liczbę i rodzaj urządzeń, rodzaj zabezpieczenia piaskownic, dostępność regulaminu korzystania z placów zabaw.

Dożywianie dzieci i młodzieży

Prowadzono ocenę dożywiania dzieci i młodzieży szkolnej z uwzględnieniem dożywiania sponsorowanego. Na terenie powiatu mikołowskiego **13** szkół prowadziło dożywianie w formie posiłków dwudaniowych, z których korzystało **1473** uczniów.

Z posiłków dofinansowanych w 2022 r. skorzystało **102** uczniów.

Higieniczna ocena tygodniowych rozkładów zajęć

Jednym z zadań dotyczących nadzoru nad warunkami higieny procesów nauczania i wychowania jest prawidłowe planowanie nauki i odpoczynku.

W 2022 r. dokonano higienicznej oceny rozkładów zajęć w **3** szkołach podstawowych, gdzie analizie poddano **32** oddziały, w **17** oddziałach stwierdzono nieprawidłowości.

Analizując rozkłady zajęć lekcyjnych oceniano czy:

- zajęcia rozpoczynają się o stałej porze, przy czym różnica między kolejnymi dniami nie jest większa niż jedna godzina,
- różnica liczby godzin lekcyjnych pomiędzy kolejnymi dniami tygodnia nie jest większa niż jedna godzina.

Z otrzymanych pisemnych informacji wynika, że liczba oddziałów w szkole jest większa od liczby dostępnych sal lekcyjnych i sali gimnastycznej oraz faktem, że dostępność nauczycieli jest ograniczona z uwagi na to, iż są zatrudnieni w innych placówkach.

Zapewnienie uczniom miejsca na pozostawienie w szkole części podręczników i przyborów szkolnych

W trakcie kontroli placówek szkolnych stwierdzono, że **wszystkie placówki realizowały obowiązek** zapewnienia uczniom możliwości pozostawienia części podręczników i przyborów szkolnych w pomieszczeniach szkoły zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej. Przepis nie określa szczegółowo sposobu realizacji zadania. Dzieci z klas I-III mają możliwość pozostawiania podręczników we własnych salach do zajęć lekcyjnych zaś uczniowie klas starszych najczęściej w indywidualnych szafkach bądź zbiorowych półkach.

Warunki wypoczynku dzieci i młodzieży

W 2022 r. zimowy i letni wypoczynek dla dzieci i młodzieży zorganizowany był w formie wyjazdowej jak i w miejscu zamieszkania.

Przeważał wypoczynek w miejscu zamieszkania, którego celem było zapewnienie opieki i rekreacji dzieciom pozostającym w mieście. Przygotowany został specjalny program zajęć na którego składały się m.in. wycieczki piesze i autokarowe, wyjazdy na obiekty rekreacyjno-sportowe, spacer po okolicy.

Podczas kontroli szczególną uwagę zwracano m. in. na:

- stan sanitarno-techniczny budynków i pomieszczeń;
- liczbę i stan techniczny urządzeń sanitarnych oraz zapewnienie środków do utrzymania higieny osobistej;
- stan sanitarny pomieszczeń przeznaczonych do użytkowania przez uczestników wypoczynku.

W trakcie wycieczki przekazywano organizatorom pakiety edukacyjne w celu rozpowszechnienia wśród uczestników wycieczki. Przebieg wycieczki na terenie działania PPIS w Tychach odbywał się we właściwych warunkach, gwarantujących higieniczny i bezpieczny pobyt dzieci i młodzieży, nie odnotowano rażących uchybień sanitarnych oraz przypadków chorób zakaźnych i zatruc pokarmowych.

Podsumowanie:

Na realizację zaplanowanych w 2022 r. działań sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży znaczący wpływ miał stan epidemii, w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2, ograniczenia w funkcjonowaniu placówek nauczania i wychowania wśród dzieci i młodzieży oraz pracowników tychże placówek. Mimo, iż w 2022 r. przeprowadzono znacząco mniej kontroli w placówkach oświatowych można zauważyć znaczącą poprawę warunków w placówkach w wyniku sukcesywnie prowadzonych prac remontowo-modernizacyjnych.

8. DZIAŁALNOŚĆ OŚWIATOWO – ZDROWOTNA

W 2022 r. działalność Sekcji Oświaty Zdrowotnej skupiona była na promocji szczepień ochronnych ze szczególnym uwzględnieniem COVID-19 wśród społeczeństwa oraz propagowaniu zdrowego stylu życia, z naciskiem na podtrzymanie nawyków związanych z podstawowymi zasadami higieny. W szkołach realizowane były programy i akcje prozdrowotne. Dużą rolę odegrały media społecznościowe, w których na bieżąco zamieszczane były aktualne informacje nt. prowadzonych akcji, kampanii i programów prozdrowotnych.

Zaplanowane działania w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia wynikały z zapisów Ustawy z dnia 14 marca 1985r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Narodowego Programu Zdrowia, Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS opracowanego na lata 2022-2026 oraz wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego.

Na 2022 r. zaplanowano realizację następujących programów edukacyjnych skierowanych do placówek oświatowo-wychowawczych:

- „Czyste powietrze wokół nas” – program antytytoniowej edukacji zdrowotnej skierowanej do przedszkoli,
- „Klub Zdrowego Przedszkolaka”- promowanie zdrowego stylu życia wśród dzieci przedszkolnych i ich rodziców,
- „Skąd się biorą produkty ekologiczne”- zwiększenie świadomości i wiedzy dzieci przedszkolnych na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych,
- „Smak życia czyli debata o dopalaczach”- dostarczenie młodym ludziom podstawowych informacji na temat „dopalaczy” i zagrożeń wynikających z ich zażywania, a w konsekwencji zwiększenia ostrożności i zmniejszenia otwartości na kontakty z tymi produktami,
- „Bieg po zdrowie”- program antytytoniowej edukacji zdrowotnej dla IV klas szkół podstawowych,
- Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS- ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń HIV, wzrost poziomu wiedzy nt. HIV/AIDS,
- „Podstępne WZW”- upowszechnienie wśród młodzieży szkół ponadpodstawowych wiedzy na temat wirusowego zapalenia wątroby typu A, B i C,
- „ARS, czyli jak dbać o miłość?”- ograniczenie niekorzystnych następstw zdrowotnych, prokreacyjnych i społecznych związanych z używaniem i nadużywaniem substancji psychoaktywnych przez młodzież wchodzącą w dorosłe życie,
- „Znamie! Znam je?”- upowszechnienie wśród młodzieży szkół ponadpodstawowych wiedzy

- o nowotworach złośliwych i kształtowanie prozdrowotnych zachowań,
- „Wybierz Życie-Pierwszy Krok”- poprawa świadomości uczniów szkół ponadpodstawowych w zakresie profilaktyki wirusa HPV i raka szyjki macicy.

Realizacja programów polegała na przeprowadzeniu działań edukacyjnych zgodnie ze scenariuszami lub głównymi wytycznymi danego programu. Realizatorzy dostosowywali treści w zależności od potrzeb danej grupy.

Oprócz działań programowych podejmowane były również następujące działania nieprogramowe:

- „Światowy Dzień Zdrowia" obchodzony był pod hasłem: „*Nasza planeta, nasze zdrowie*”,
- Dopalacze-Wypalacze „groźne narkotyki”,
- „Koronawirus. Przestrzegaj podstawowych zasad higieny”,
- „Brązowo, ale czy zdrowo”,
- Akcja informacyjna dot. bezpiecznego grzybobrania,
- „Bezpieczne Ferie 2022”
- „Bezpieczne Wakacje 2022”,
- „Wirusoochrona” dla szkół i przedszkoli,
- „Lekki tornister”- profilaktyka wad postawy,
- Profilaktyka szkodliwości palenia tytoniu, w tym „Światowy Dzień bez Tytoniu”, „Światowy Dzień Rzucania Palenia”,
- Profilaktyka grypy,
- Profilaktyka wszawicy,
- Profilaktyka chorób zakaźnych,
- Interwencje wynikające z sytuacji epidemiologicznej – profilaktyka chorób i promocja szczepień ochronnych skierowana do obywateli z Ukrainy.

W 2022 r. realizowane były również:

- „Zaszczep w sobie chęć szczepienia”- wojewódzka akcja skierowana do ogółu społeczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem: rodziców dzieci w wieku 0-3 lat, dzieci przedszkolnych oraz rodziców planujących dziecko;
- #SzczepimySię- kampania ogólnopolska, skierowana do ogółu społeczeństwa promująca szczepienia przeciwko COVID-19.
- Kampania informacyjna „Wybieraj bezpieczną żywność #EUChooseSafeFood”, która ma na celu pomóc obywatelom w krytycznym myśleniu o ich codziennych wyborach żywieniowych.

Realizacja działań oświatowo-zdrowotnych skupiała się w dużej mierze na realizacji działań w terenie. Od kilku lat Sekcja Oświaty Zdrowotnej organizuje stoiska promocji zdrowia, pogadanki, warsztaty dla dzieci i młodzieży edukując zainteresowane osoby. W ramach tych działań organizowane są ćwiczenia profilaktyczne z użyciem alko i narkogogli, pomiary tlenu węgla w wydychanym powietrzu u osób palących. Działania te były atrakcyjne dla najmłodszych, ponieważ uczyli się poprzez zabawę i metody aktywne. W roku 2022 realizowano działania wynikające z aktualnej sytuacji epidemiologicznej oraz odpowiadano na zaproszenie danej placówki czy instytucji.

W 2022 r. realizowana była III i IV edycja wojewódzkiej akcji informacyjno-educacyjnej pt. „Wirusoochrona” adresowana do przedszkoli i klas I-III szkół podstawowych. Celem przedsięwzięcia było przypomnienie zasad higieny osobistej wśród dzieci i ich rodziców oraz zwrócenie uwagi na znaczącą rolę czystości jako podstawowego środka zapobiegania przenoszeniu się wirusów.

W placówkach nauczyciele realizowali różne zajęcia i aktywności, aby uświadomić dzieciom jak ważne jest dbanie o higienę rąk w obecnym czasie. Poruszano tematykę związaną ze zdrowym stylem życia. Organizowano zajęcia ruchowe, pokazy, doświadczenia, pogadanki, rozmowy, ćwiczenia prawidłowego mycia rąk, tworzono zdrowe i pyszne przysmaki, prowadzono zabawy dydaktyczne, dzieci uczyły się piosenek edukacyjnych, wykonywały prace plastyczne, eksperymenty, wyświetlano filmy i prezentacje multimedialne. Z ciekawych inicjatyw realizowanych w placówkach należy wymienić: wykonywanie modeli wirusów z rękawiczek, skarpetek czy plasteliny, tworzenie recepty „służącej zachowaniu zdrowia”.

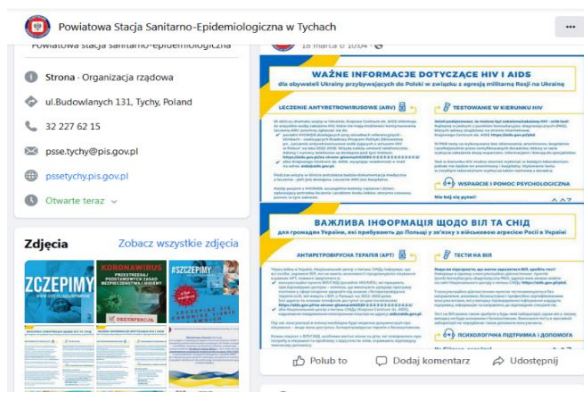
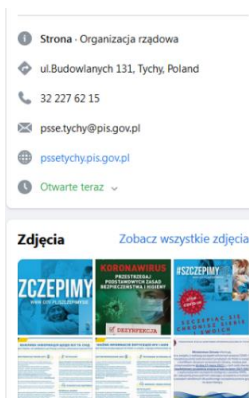
Dzieci bardzo chętnie uczestniczyły w zajęciach edukacyjnych. Dzięki różnym formom realizacji zdobyły wiedzę, którą wykorzystują w życiu codziennym.

Kampania „Zaszczep w sobie chęć szczepienia” realizowana była poprzez dystrybucję materiałów promujących szczepienia ochronne do punktów szczepień na podległym terenie. Kampanię „#SzczepimySię” promowano w mediach społecznościowych oraz przedszkolach.

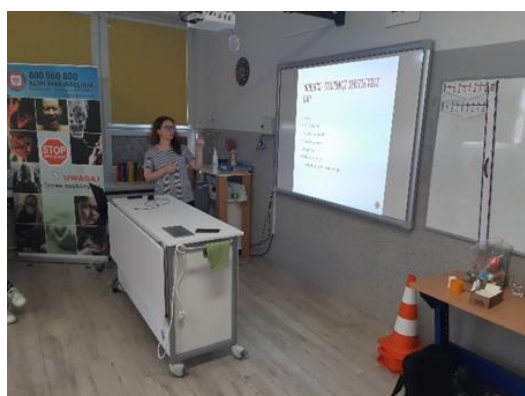
W związku z napływem ludności ukraińskiej do Polski, dystrybuowano ulotki profilaktyczne w języku ukraińskim do jednostek samorządu terytorialnego, miejskich ośrodków pomocy społecznej, powiatowych centrów pomocy rodzinie, podmiotów leczniczych, placówek oświatowo-wychowawczych. W mediach społecznościowych na bieżąco umieszczano posty z materiałami informacyjnymi skierowanymi do uchodźców.

W maju br. zorganizowano zajęcia edukacyjne dla klas 8 szkół podstawowych z terenu mikołowskiego w związku z obchodami „Światowego Dnia bez Tytoniu” oraz realizacją akcji „Dopalacze-Wypalacze „groźne narkotyki””. Zajęcia odbyły się w Szkole Podstawowej Nr 3 im. Mikołaja Kopernika w Łaziskach Górnych, Szkole Podstawowej nr 9 im. Władysława Broniewskiego w Orzeszu, Szkole Podstawowej nr 8 im. Wojciecha Korfańtego w Mikołowie oraz w Szkole Podstawowej nr 8 im. Bolesława Chrobrego w Orzeszu.

Na zajęciach poruszono tematykę uzależnień: palenia tradycyjnych papierosów, e-papierosów, alkoholu oraz używania środków psychoaktywnych- dopalaczy.

Młodzieży przedstawiano szkodliwy wpływ substancji na ich zdrowie, szkody społeczne, moralne oraz ekonomiczne. Zajęcia były wzbogacone ćwiczeniami z użyciem alko i narkogogli.

W ramach akcji „Bezpieczne Wakacje 2022” Sekcja Oświaty Zdrowotnej przy współpracy Sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży prowadziła dystrybucję materiałów informacyjno-edukacyjnych skierowanych do organizatorów letnich form wypoczynku, a także miejskich bibliotek publicznych oraz ośrodków sportu i rekreacji.

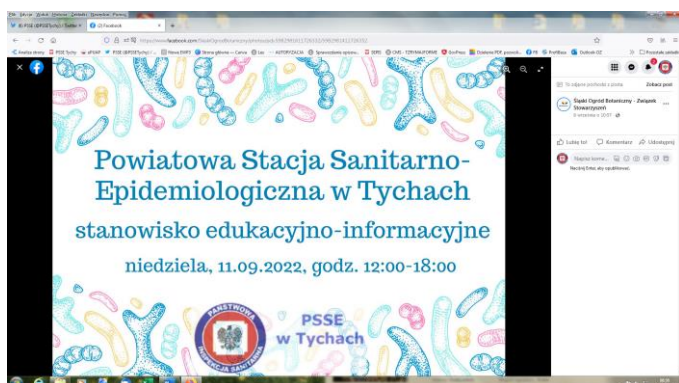

Dnia 12.06.2022r. w Śląskim Ogrodzie Botanicznym w Mikołowie obchodzony był „DZIEŃ PATRZENIA POD NOGI”, w ramach którego odbywały się liczne atrakcje związane ze zdrowiem, profilaktyką i ekologią. Sekcja Oświaty Zdrowotnej również wzięła aktywny udział w tym wydarzeniu. Stoisko promocyjne cieszyło się dużym zainteresowaniem zarówno dorosłych, jak i najmłodszych uczestników. Każdy mógł zabrać ze sobą interesujące go materiały edukacyjne: kolorowanki, komiksy, zakładki do książki, fiszki czy broszury - wszystko z „pigułką” wiedzy zdrowotnej. Uwagę przyciągały również alko – narkogogle, do których ustawiała się kolejka, by zmierzyć się z torem przeszkód. Tu, ku zaskoczeniu uczestników wystąpiły duże problemy z koordynacją, równowagą, spostrzegawczością czy oceną odległości. Uczestnicy chętnie rozmawiali na nurtujące ich tematy. Palacze mogli również zbadać u siebie poziom tlenu węgla w wydychanym powietrzu i uzyskać wskazówki jak zerwać z nałogiem.

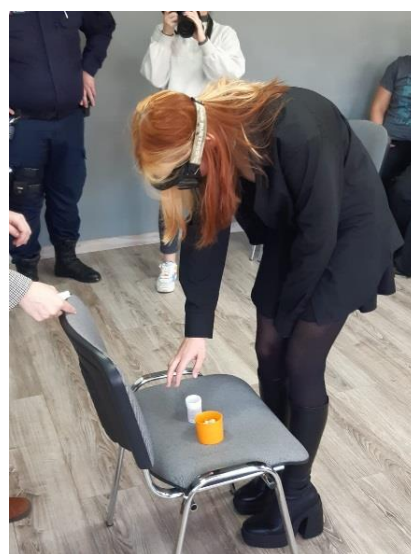
Działania zostały powtórzone w dniu 11.09.2022r. w związku z organizacją wydarzenia „Dzień Czystego Powietrza”. Na stoisku edukacji zdrowotnej pracownicy PSSE w Tychach promowali przedszkolny program „Czyste powietrze wokół nas” oraz życie wolne od nałogów. Zainteresowane osoby mogły również zabrać ze sobą materiały informacyjne dotyczące innych tematów m.in. szczepień ochronnych, profilaktyki chorób zakaźnych, HIV/AIDS, wszawicy czy bezpiecznego stosowania antybiotyków. Ochotnicy mogli spróbować ułożyć wieżę z papierowych kubków w alko- i narkogoglach, które symulują wiele skutków używania alkoholu czy narkotyków. Najmłodszy rozwiązywali rebusy i zagadki dot. zdrowego stylu życia, za co zostali nagrodzeni naklejkami i komiksami edukacyjnymi.

Na przełomie listopada i grudnia zorganizowano wraz z Komendą Powiatową Policji w Mikołowie warsztaty dla uczniów klas drugich Zespołu Szkół Technicznych w Mikołowie i I Liceum Ogólnokształcącego im. Karola Miarki w Mikołowie. Sekcja Oświaty Zdrowotnej w oparciu o prezentację multimedialną przedstawiła młodzieży mechanizm działania uzależnień oraz konsekwencje zdrowotne wynikające z przyjmowania środków psychoaktywnych. Uczniom przedstawiano również szkody społeczne, moralne oraz ekonomiczne. Po części teoretycznej zaproponowano młodzieży ćwiczenia z wykorzystaniem alko- i narkogogli np. przejście przez tor przeszkód, ułożenie wieży z papierowych kubków, rzucanie piłeczek do siebie czy poszukiwanie wyznaczonego przedmiotu wśród wielu innych rozrzuconych.

Funkcjonariusz policji omówił kwestie dotyczące odpowiedzialności karnej za posiadanie i udzielanie substancji niedozwolonych. Przytoczył wiele przykładów ze swojej praktyki, jak kończy się eksperymentowanie z substancjami psychoaktywnymi. Młodzież aktywnie i z zaangażowaniem wzięła udział w akcji.

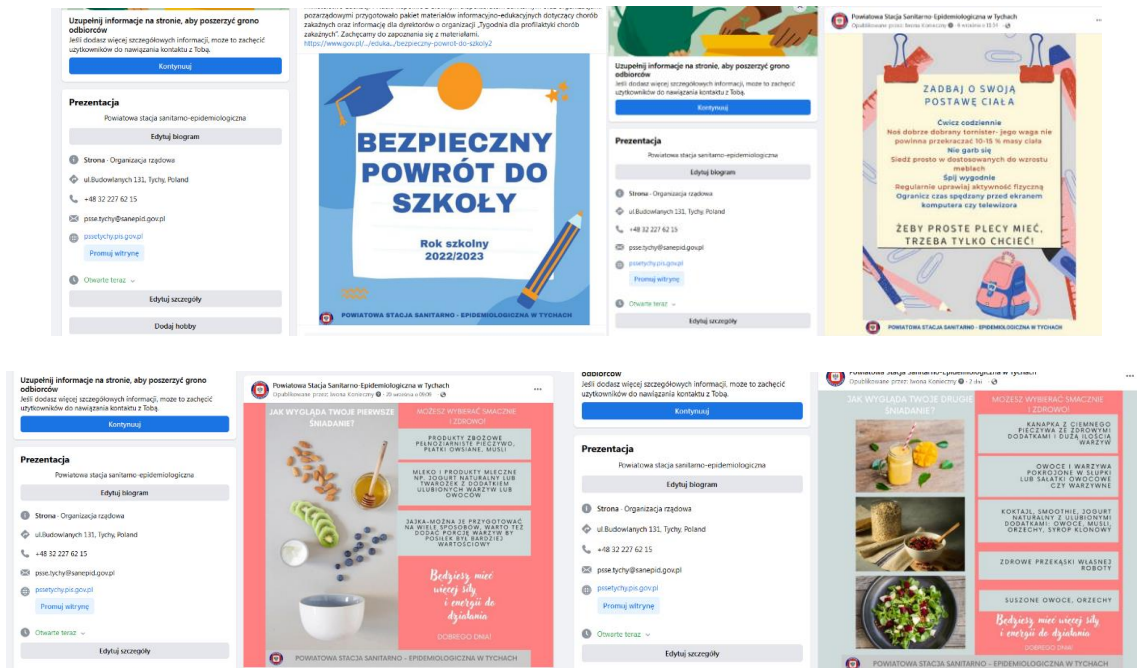
Narodowy Instytut Onkologii - Państwowy Instytut Badawczy im. Marii Skłodowskiej-Curie w Warszawie we współpracy z Głównym Inspektorem Sanitarnym przystąpił do realizacji kolejnej edycji ogólnopolskiego badania ankietowego „Globalny sondaż dotyczący używania tytoniu przez młodzież szkolną” (Global Youth Tobacco Survey - GYTS), na reprezentatywnej grupie uczniów w wieku 13-15 lat. W dniu 2 grudnia br. badanie ankietowe odbyło się w jednej ze szkół podstawowych powiatu mikołowskiego.

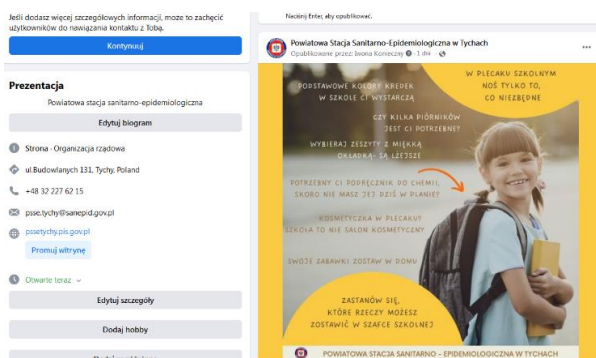
global
youth
tobacco
survey

Kampanię ph. „Wybieraj bezpieczną żywność” #EUChooseSafeFood stworzoną przez Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności EFSA promowano w mediach społecznościowych. Celem kampanii było zwiększenie wiedzy społeczeństwa na temat roli nauki w zapewnieniu bezpieczeństwa żywności w UE oraz zachęcenia obywateli do dokonywania świadomych wyborów żywieniowych. Konsumenty dowiedzieli się m.in. jaka jest różnica między terminem przydatności do spożycia a datą minimalnej trwałości, poznali zasady higieny żywności w domu, a także poszerzyli wiedzę dot. czytania etykiet produktów. W celach edukacyjnych przeprowadzono webinar adresowany do osób w wieku od 25 do 54 lat, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet i młodych rodziców.

Ponadto w ciągu całego roku Sekcja Oświaty Zdrowotnej redagowała i tworzyła posty do zamieszczenia w mediach społecznościowych dotyczące prowadzonych działań, aktualnej sytuacji epidemiologicznej, promocji zdrowia oraz kalendarium światowych i ogólnopolskich dni związanych ze zdrowiem.

Podsumowanie:

Sekcja Oświaty Zdrowotnej prowadzi profil Stacji w mediach społecznościowych, który cieszy się rosnącym zainteresowaniem, dzięki czemu dociera do większej liczby odbiorców w różnym wieku. Daje to możliwość szybkiej komunikacji ze społeczeństwem, co niewątpliwie wpływa na skuteczność działań profilaktycznych.

Zainicjowane działania prozdrowotne przez Sekcję Oświaty Zdrowotnej zakończone były szczegółowymi sprawozdaniami. Realizacje programów można uznać za zadowalającą, natomiast analizując wyniki działalności zaobserwować można, że zainteresowanie ofertą programową znacznie spada. Należy podkreślić, że w działaniach na rzecz wzmocnienia zdrowia konieczna jest współpraca jak największej ilości podmiotów, które odpowiadają za kształtowanie postaw prozdrowotnych na poziomie lokalnym.

Podjęte inicjatywy profilaktyczne, takie jak stoisko informacyjno-edukacyjne cieszą się dużym zainteresowaniem i niewątpliwie pomagają w podnoszeniu świadomości na temat zdrowia oraz w kształtowaniu odpowiednich postaw zdrowotnych.